

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništva pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

volil Družbi sv. Cirila in Metoda
500.000 kron.

V sredo smo pokopali mladega moža, ki je zapustil za Ciril-Methodovo družbo krog pol milijona kron. Vsa narodna srca po Slovenskem so vztrepala ginjenosti, ko so zaznala za ta plemeniti izraz plamtečega rodoljubja.

Hiša Kotnikov na Verdu pri Vrhniki je bila od prvih početkov slovenskega pre-rojenja sem ognjišče narodne misli, ognjišče plemenitega rodoljubja. Oče sedaj umrlega Karla, Franc Kotnik, je umrl 15. avgusta 1890. Bil je ustanovitelj parketne tovarne na Verdu, eden slovenskih prvoboriteljev v dobi preporoda, svoj čas slovenski deželni poslanec. Po njegovi smrti je prevzel tovarno sin Franc, ki je pa že 2. avgusta 1891. umrl v starosti 20 let. Zapustil je čez stotisoč kron v narodne dobrodelne namene.

V takem miljeju je vzrastle Karel, rojen 21. septembra 1875. V Ljubljani je študiral gimnazijo, a ko je umrl brat Franc in je bil on poklican prevzeti domačijo, je prestopil na realko, dovršil dunajsko tehniko (ustanovil je tam tudi „Klub slovenskih tehnikov“) in pred desetimi leti prevzel poslastva in tovarno na Verdu. Vse njegovo

življenje je bilo posvečeno narodnemu in gospodarskemu delu; v tem je videl rešitev slovenskega naroda. Tihi skromni mož, skozinsko naprednega mišljenja, je bolehal že od novega leta sem, a se ni hotel vleči; konečno ga je bolezen sama priklenila na posteljo in izdihnil je po silnega trpljenja polni bolezn. V zadnjih trenutkih, ko mu je stala že smrt pred očmi, je s šepetajočim glasom narekoval oporoko, v kateri je postavil Ciril-Methodovo družbo za svojega glavnega dediča, ki dobi krog pol milijona kron.

Narodova sreča je bila njegova poslednja misel, v zadnjem hipu je blagoslovljal slovenski narod in si postavil sam vekovit spomenik, ki ga bodo videla plemenita slovenska srca od severa do juga nad našo slovensko domovino, in stotisoče oči bo rosilo solze ginjenosti nad plemenitostjo pokojnika.

Slava zadnjemu moškemu iz rodovine Kotnikov na Verdu, slava spominu največjega dobrotnika naše šolske družbe!

Dekliška meščanska šola v Kranju.

Ko se je — menda pred — 12 letibla goslovlila in svojemu namenu izročila dična stavba naše državne gimnazije, tedaj je sedaj že pokojni rajnatelj J. Hubad, član c. kr. okr. š. sveta, izjavil: Naša prva skrb sedaj mora biti razširjenje dekliske šole, in sicer v petrazredno ljudsko in trirazredno meščansko! — Kako nam je bilo to iz duše, iz srca vzeto. — Dekliška meščanska šola, — kako potrebna bi bila, nele za kranjska — temveč za vsa gorenjska dekleta. — A niti do prvega dela gori omenjenega načrta nismo popolno dospeli. Le s pomočjo in poštvovalnostjo občinskega sveta se

vzdržuje V. razred dekl. šole; deželni š. svet, ozir. deželni odbor ga ne more sistemizirati — radi pomanjkanja učenk. Pravijo: premalo učenk. Gosproje, samo dajte nam šolo — osnujte poleg obstoječih razredov še trirazredno meščansko — in dekl. bo do prenapolnjenja! Zunanje občine, sosednji okraji nam jih bodo dovedli polne razrede. Dekleta, ki polnijo sedaj samostane, ki pa imajo po lastni izjavi le namen priučevanja nemščine, ne pa, da bi dali dekletom strokovno naobrazbo, vsa ta dekleta se bodo obrnila v Kranj. Koliko pa je še drugih. Hčere rokodelcev, obrtnikov, malih trgovcev pa tudi nimajo sredstev, da bi se zunaj doma izobraževale, zato kaže njih izobrazba prav občutne vrzeli, ako so primerane same si služiti kruh. In po našem mestecu, kakor drugod, šeta čedno številce mladenk, ki ne vedo ne kam, ne kod. Za šivanje so premlade, k domačim delom jih čestokrat prenežna skrb materina ne pripusti in tako si v svoji brezposelnosti iščejo razvedril in zabave, ki jim ne služijo ne v izobrazbo, ne v kak drug basek. — Deček, zapustivši ljudsko šolo, ima odprta vsa pota: gimnazijo, rokodelstvo, obrt, trgovino, — obiskuje obrtno šolo, trgovske tečaje, a za širšo maso naših deklet nimamo nič. In vendar se nam v bližnji bodočnosti obeta čas, ko bode tudi ženska rokodelka morala dokazati svojo strokovno naobrazbo — predno bo smela začeti «na svoje». Brez potrebne strokovne naobrazbe in v to potrebnega šolanja ji bo to težko doseči. Kako redke so danes dobre šivilje. In zakaj? Ker se malokatera temeljito izuči. Par mesecev vaje pri samostojni šivilji in že začne «na svoje». O pravilnem prirojanju ume malo ali nič. Ako se ji delo posreči, dobro, ako ne, trpi škodo oni, ki je bil toli nepreviden, da ji je zaupal delo.

Naš meščan je rokodelce, obrtnike ali trgovce. Kako dobro bi došlo vsakateremu izmed teh, ako bi mogel svoje hčere doma izobraziti sebi za pomoč. Tako pa jih mora leta in leta vzdrževati za drag denar — večkrat po tujih zavodih — seveda mnogokrat z nepotrebnimi in neumestnimi predsojdom, da so boljše, nego domače šole. V domači meščanski šoli bi se priučile obrtnega računstva,

PODLISTEK.

Dr. Fran Ilešič v Kranju.

Ko je leta 1848 buknila na Dunaju revolucija in je bilo nekega dne na dvorišču deželnega dvorca v Gosposki ulici zbranih mnogo ljudi, je zlezel mlad, nepoznan mož na tam stoječi vodnjak, imel navdušen govor na zbrano občinstvo ter poslušalce fascinal tako, da je bil od tega trenutka slaven mož. To je bil dr. Adolf Fischhof, ki je pred nekaj leti umrl v svoji vili pri Celovcu.

Mi nočemo in ne moremo trditi, da je dr. Ilešič v slovenski javnosti neznano ime, vendar glede učinka na poslušalce smo se spomnili pri sinočnem predavanju v kranjski čitalnici na Fischhofov govor na dunajskem vodnjaku.

Predaval je o ilirizmu. Svoj govor je uprl na tri stebre: na Ljudevita Gaja v Zagrebu, na dr. Prešerna v Ljubljani in na Stanko Vraza na Triglavu in povsod. Stožec celega govora je bil Ljudevit Gaj, ki je ustvaril Hrvatom in Srbom en

jezik, dal Jugoslovanom eno pisavo in učil, da smo vsi Jugoslovani en narod.

Naš namen ni pečati se danes z obsegom njegovega govora, o katerem bi le želeli, da bi se dal natisniti, ampak z mojstrsko tehniko predavanja.

Dr. Ilešič se je držal Goethejevega načela: Wer vieles bringt, wird jedem etwas bringen.

Takoj s prvimi stavki je dobil nad poslušalstvo tisto tajinstveno meč, s katero vladaje nad ljudstvom taki govorniki, ki znajo govoriti k srcu. Ves govor je kazal, da je govornik suveren vladar nad izbranim predmetom. Navajal je zgodovinska dejstva, pravljice, šege, vmes pa vpletal državno-pravne, leposlovne, kritične in literarne refleksije in tako je razvil govor v veliko simfonijo, ki je imela za vsake uho znan, simpatičen akord. Mnogobrojnim zbranim poslušalkam je bral Stanko Vrazovo himno na Gorenjke, za meščane je imel na razpolago zgodovino meščanske straže, o pevkah v Naklem nam je povedal, da so pele Stanku Vrazu, dokler niso dobile vina, le cerkvene pesmi in župnik v Naklem je imel Stanko Vraza za ru-

skega špljona. Ves govor je prevevalo megalizmo navdušenje za ilirizem. Vsak stavek, vsaka kretnja, vsaka gesta je kazala, da je govornik navdušen ilirec, četudi tega ni nikdar izrečno izjavil.

Zaradi tega smo posebno čutili in občudovali njegovo tehniko, ko je prišel na kočljiva vprašanja, namreč na odpor proti ilirizmu. Slomšek, Metelko, janzenisti so bili nasprotniki ilirizma, ker jim je bil preveč naroden, Kopitar pa mu je podtikal, gotovo ne v dobri veri, luterske težnje. Živel pa je še en velik nasprotnik ilirizma, nasprotnik, ki ni bil janzenist in ne zloben kot Kopitar. To je bil dr. Prešern. Tega pa dr. Ilešič ni navajal. Popolnoma umevno. Was er weise verschweigt, zeigt mir ihn Meister des Stils.

Ko se je po skoro dveurnem predavanju, med katerim noben poslušalec niti črnil ni, začela prazniti dubkoma nabita dvorana, zdelo se nam je, da se zrcali v očeh vseh navzočih zavest: Bil je lep večer.

obrnega spisa, risanja i. dr., kar bi potrebovale v domačem obrtu. Zato ganite se, kranjski meščani! Na vas je, da zaprosite za svoje hčere toli potrebno meščansko šolo — in ne bo vam treba svojih hčer v zgodnji dobi pošiljati iz domače hiše v tuje zavode, ki so večkrat bolj v škodo mego v basek njih odgoje. Mesto, da bi svoje hčere drugam pošiljali — privabite rajše druge k nam, kar bode mestu tudi drugače v korist.

Deželni zbor kranjski.

XXV. (zadnja) seja z dne 1. februarja.

Vložen je nujni predlog poslancev dr. Tavčarja, dr. Šustersiča in barona Schwegla glede železniskih razmer. — Poslanec dr. Vilfan je vložil na vlado interpelacijo glede uporabljanja novega osebnega tarifa na c. kr. državnih železnicah za progo Radovljica-Ljubljana.

Poslanec dr. Šustersič predlaga, da se voli v pridobninsko komisijo iz cele zbornice, glede na volitev v prizivno komisijo za osebno dohodarino pa predlaga, da voli vsaka kurija po enega člana in namestnika. S tem je seveda prikrajšano meščansko prebivalstvo, ki plačuje največ pridobnine in največ osebne dohodarine, skoro za polovico dosejanega zastopstva. Predlog se sprejme. Kot član v pridobninsko deželno komisijo se izvoli dr. Danilo Majaron, kot namestnika Josip Hafner iz Škofje Loke in Josip Zorc. V prizivno komisijo za osebno dohodarino se izvolijo kot člani: dr. Karel Triller iz mestne kurije in Fran Križaj iz St. Petra iz splošne kurije, njegov namestnik Josip Verbič z Vrhnike, iz cele zbornice poslanca Lichtenberg in Povše, kot namestniki Franc Demšar, Jakob Dimnik in Ivan Zabret z Britofa pri Kranju.

Prične se specialna debata o deželnem proračunu. Za poročevalcem se oglasi k besedi poslanec Visnikar, ki povdarja pred vsem potrebo meščanskih šol in predlaga resolucijo, s katero se deželni odboru naroča, da prouči vprašanje ustanovitve in vzdrževanja meščanskih šol na Kranjskem, zlasti v tistih mestih in trgih, kjer se ni nikakih srednjih ali osemrazrednih ljudskih šol in da v prihodnjem zasedanju stavi o tem primerne predloge. — Poslanec Zabret pravi, da se deželni proračun premalo ozira na kmetijstvo. V ta namen je vendar določenih 377.968 K. Zeli odvodov za hrbovske vasi v kranjskem okraju, regulacijo Save in Trziške Bistrice, popravilo ceste iz Kranja v Tenetiše in Goriče in iz Goričan v Medvode. — Za njim se petguje za preložitve ceste na škofjeloški kolodvor naš poslanec Ciril Pirc, čegar govor smo že itak obelodanili. — V tej debati govore še poslanci: dr. Lampe, dr. Tavčar, deželni predsednik Štarc in Hladnik. — Poslanec Šustersič utemeljuje nujni predlog, glede novih železnic na Kranjskem in navetuje, da se dovoli deželnemu odboru v svrhu hitrejšega uresničenja dne 24. januarja sklenjenega železničnega omrežja na Kranjskem 50.000 kron. Konec prih.

Gospodarski del.

Tedenski sojem v Kranju dne 28. februarja 1910. leta. — Prignalo se je: 191 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, 11 glav goveje živine hrvaške, 7 domača teleta, — hrvaških telet, 35 domačih prašičev, — hr-

vaških prašičev, — domače ovce, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13:50, proso K 7:50, rž K 9:50, oves K 8—, ajda K 7:50, repno seme K, fižol ribničan K—, mandalon K—, koks—, krompir K 2:25 za 50 kg, seme dom. detelje K 60— do 62—.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu februarju 1910 je 363 strank vložilo 126.973 K 41 vin. 583 strank je dvignilo 122.405 K 50 vin. 3 strankam se je izplačalo posojil 5.300 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitalizovanih vlož. obr. 4.531.595 K 51 vin. Stanje hipotečnih posojil 2.934.136 K 79 vin. Stanje občinskih posojil 481.089 K 69 vin. Denarni promet 359.576 K 15 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarju 1910 je 205 strank vložilo 55.042 K 63 vin. 212 strank vzdignilo 48.549 K 69 vin. 30 strankam se je izplačalo posojil 25.670 K 11 vin. Stanje vlog 3.400.211 K 89 v. Denarni promet 316.366 K 44 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu februarju 1910 je 164 strank vložilo 45.580 K 39 vin. 144 strank vzdignilo 37.312 K 05 vin. 6 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 7.700 K. Stanje hranilnih vlog 1.939.847 K 99 v. Stanje hipotečnih posojil 1.447.817 K 48 vin. Denarni promet 168.768 K 17 vin.

Poučni listek.

Naša sveta dolžnost je, da skrbimo za svoje zdravje.

Dalje.

Od triperja (kapavice) hočem le toliko omeniti, da ostane po zanesljivih zdravniških opazovanjih nekako 8 do 10 odstotkov sedanjih zakonov zaradi njega nerodovitnih.

Ako vse to upoštevamo, ne moremo niti najmanje dvomiti, da imata zloraba alkohola in spolne bolezni najbolj bivstven del krivde na današnjem bolehanju in izumiranju redovin.

Marsikdo se bo jako čudil nad tem, da govorim o dolžnosti, biti zdrav. Vprašal se bo: spada li v področje moje volje, da sem zdrav? Li nisem produkt mojih staršev in vlada li ljudi in bogov vsemogočna usoda? Kako moremo govoriti o dolžnosti, ki je neizpolnjava?

Jaz na to odgovarjam: Gotovo! Zdravje posameznika je večinoma odvisno od sil, proti katerim je brez moči. Mnogo neizpremenljivega je določenega že pri njegovem spočetju in velik del zunanjih življenjskih pogojev mora posameznik tako sprejeti, kakor ga najde. A mnogo tega, česar ne more posameznik več izpremeniti glede lastnega zdravja, to more izpremeniti za svoje potomce — a. pr. po pametnem plemenskem izboru — in mnogi življenjski pogoji, na katere ne more vplivati posameznik, leže v področju volje skupnosti. Pa tudi posamezniku vstaja dandanes mnogo več prostosti v tej smeri, kakor navadno mislimo. Zdravniški znanosti se posreči v vedno popolnejši meri, odstraniti največji del onih škodljivosti, ki so nepričakovano grozile v prejšnjih časih življenja in zdravju. Kuga, koze, vrtnica, kolera, legar so izgubili skoro popolnoma vso grozo za nas, ki prebivamo v srednji Evropi.

In vi tovariši (visokošolci)! ste v posebno ugodnem položaju. Večina izmed vas živi v blago-

stanju, skoro vsi ste rešeni najhujših skrbi za obstanek. Vaše prehranjevanje zlasti more biti zadostno in samo to vam daje nadaljno, silno važno varstvo vašega zdravja. In končno vas varuje in vas dela v visoki meri neodvisne od zunanjih, slučajnih škodljivosti vaša mladost. Vi se nahajate v dobi največje moči, največje odpornosti telesa. Mnoge škodljivosti, kakor na primer one, katere prinaša vreme in letni čas in ki so jako nevarne mlajši in starejši dobi, so na vas skoro brez vpliva, kakor se da statistično dognati. Vam je torej pred vsem v visoki meri dana prostost, da uravnate svoje življenje pametno in zdravo. In tu smo spoznali strašne škodljivosti, katerim se moremo brez dvoma sami izogniti. Ako se jim moramo odtegniti, potem je pa tudi naša dolžnost, da se jim odtegnemo! Dolžnost proti rodovini, narodu in državi, katerim moramo poravnati s svojim življenjskim delom stroške, izdane za naše vzdrževanje, katerim moramo pokloniti poraben, živ nadomestek, preden sami odmrjemo.

Hranje našega telesa vsled pomanjkanja gibanja na prostem zraku, zastrupljenja telesa po alkoholu in sifili (srpani kugi), moremo odvračati, ako le mi hočemo; pa tudi samo tedaj, ako mi hočemo! Vidite, tovariši (visokošolci), kako velikega pomena je za zdravje krepka, pametna (razodna) volja. Nimamo za posameznika, kakor tudi za narod kot celoto nobenega važnejšega, nobenega bolj neobhodno potrebnega varstvenega sredstva (profilaktika) kakor pamet in značaj!

Hočem vam to še jasneje dokazati in prihajam do tega, kar bi danes pred vsem najrajši pojasnil. Poleg fizičnih (telesnih) divjajo v našem narodnem telesu tudi psihični (duševni) strupi, ki se velikobolj prete njegovemu obstanku kakor oni.

Vse telesno bolehanje posameznika in telesna nerodovitnost, — kakor zelo je oboje razširjeno — nista naši prihodnosti izdaleka tako nevarna, kakor drugo zlo, ki se razširja kakor rak-rana na strahovit način prav v naših krogih; prostovoljna nerodovitnost. Hočemo, da rodovina izmre. Nečemo več otroške nadloge.

Ureditve rojenja otrok je zapoved pametne človeške družbe; zavestna od-poved rojenja otrok od strani normalnih ljudi je hudodelstvo!

Tak sklep je posledica oslabele ti (velosti), strahopetnosti in želje po uživanju, teh pregreh blagostanja. Naša naloga bi bila, da napnemo vse sile, da se oprostimo teh napak. Namesto tega pa se pustimo voditi od krivih nauk, ki nas morajo popolnoma potlačiti v blato.

Trije krivi nauki so, kateri — v kolikor morem jaz spoznati — najbolj nevarno prete zdravju, da obstanku vodilnih krogov! Med seboj so v ozki zvezi in prepovedujejo jih isti proroki! Mialim na nauk o pravici, da, o dolžnosti, da uživamo, o dolžnosti, da se »izživimo«, kakor navadno pravijo; nauk, da mora postati umetniški okus vladar našega življenja in da je naša poglavitna naloga, da ljudstvo umetniško izobrazimo; naposled nauk o prosti ljubezni.

Dalje prih.

Ne zabite Ciril - Metodove družbe!

Spomini iz čajevega večera.

Dalje.

„Pa bi se sestajala vsaj drugi dan, Mila!“

„Ni mogoče, Milan, dasi bi jaz prav rada! Ne vprašaj me več!“

Padla mi je krog vratu in se razjokala kot otrok.

Razumel sem jo in zato sem molčal. Le solze sem ji brisal in celil s poljubi. Nisem poznal po imenu niti nje, niti njenih starišev, toda bil sem si v svesti, da je moja, moja po naravnih pravicah in pravu, zapisanem v človeških srcih... Midva sva razumela to pravo in to mi je dajalo nadčloveško moč.

„Edino Tvoja sem, Milan, Tvoja! Pa te proklete dolžnosti... Pa Ti natvezejo nekaj otroku, ga lepo okrase in vlečejo pred altar, kjer nekaj obljubiš, kar sam „nimaš v oblasti in se šele pozneje zaveš, da si prodal sebe, razumiš sebe, ničvrednemu, umazanemu pohotnežu!“

Naredil sem velike oči.

Torej so ti obesili moža na vrat! Ti si omožena! Mila!

„Molči! Tudi ako bi bila! Jaz razpolagam sama s seboj in jaz sem Tvoja! Nihče drugi nima pravice do mene! Nihče!“

Prišla sva do razpotja. Hotel sem jo spremljati še dalje.

„Tvoja pot gre na desno, a moja na levo, Milan! Pomni, kaj si mi obljubil! Zame se ne boji!“

Potegnila je revolver iz žepa.

„Vidiš, sedaj me bo pa ta veroval! Na svidenje čez tri dni!“

Poslovila sva se kar najiskrenejše in — izginila je v grmovju!

Vsake tri dni sva se redno sestala. Nisem jo več vpraševal. Sam sem se bal dvigniti kopreno, ki mi je zakrivala njene razmere. Ljubil sem jo strastno, skoro divje, mislil na njo nočindan in komaj čakal zaželenega trenutka. Pa tudi ona me je ljubila istotako.

„Ko bi vedela,“ je rekla nekoč, „da imaš poleg mene še katero drugo, vidiš,“ in pokazala mi je revolver, „prva bi veljala Tebi, a druga meni! Jaz znam dobro meriti,“ dodala je smehljaje ter se privila name, da s poljubom izbriše morebitni slab utis njenih besedi.

Moral sem ji — kako smešno se to sliši — priseči, da jo ne varam z drugo. Ko si je tako zagotovila mojo posest, pa je bila razposajena, zabavna, živa, da vam tega ne morem izraziti v besedah. To se more le okusiti! Drugod pa jo nisem nikdar srečal, niti kaj slišal o nji. Pa si tudi nisem želel!

Tako je pretekel dober poldrug mesec.

Neko soboto jo zopet pridem čakal kot ponavadi. Dolgo čakam, že mislim oditi, ko se razdeli grmovje, a iz njega stopi — star ogljar.

„Kako je Vaše ime, prosim?“

„Melin!“

„Pa Milan tudi, ne?“

„Da.“

„Tole imam za Vas.“

S temi besedami mi izroči malo pisemce in izgine. Odprem in čitam:

„Milan!“

Prihranila sem obema slovo, ker vem, da je tako boljše! Ko dobiš to pisemce, bom že daleč od teh krajev proč! Ne sodi me napačno, ker to boš vedel, da je moralo tako priti! Prosim te pa: ako bi me kje srečal, ne poznaj me in ne poizveduj po meni! Da se pa bodeva se sešla, mi pravi moje srce, ki me nikdar še ni varalo!

Tvoja

Mila.“

Čudno! Ostal sem popolnoma miren. Še ogljarja sem iskal in klical, da bi mu dal napitnino in ga morda povprašal, kje in kdo mu je to dal — toda o njem že ni bilo ne duha, ne sluha.

Ko pa sem obiskal še enkrat mesta, na katerih sem prebil ž njo toliko prijetnih ur v zavesti, da je sedaj vsega konec, mi je pa začelo prihajati vroče. In sesedel sem se ravno za tisto skalo na mehke mahu; mesto lahnega skrivnostnega vetra kot oni večer, je divjal po meni vihar, a v duši mi je odmevalo tisto skovikanje sov.

Zgrabil sem pisemce, ga raztrgal na drobne kosce in pomandral. Isto bi bil storil tudi ž njo, ako bi mi bila prišla v istem trenutku v pest.

Toda ni je bilo.

Konec prih.

Vzdramimo se!

V zadnjem času je začel rohniti ljubljanski «Slovenec» zoper našo obrambno Ciril-Metodovo družbo, kateri napoveduje za prihodnost boj do skrajnosti, boj na nož. Kdor pozna vzvišene obrambne namene Ciril-Metodove družbe, kdor pozna njeno požrtvovalno in uzorno delovanje v obmejnih krajih na Slovenskem, mora z gnjusom zavračati take nesramne, izdajalske napade na to našo velevažno organizacijo, brez katere bi obmejnih Slovencev morda sploh ne bilo več. Upajmo, da podli izbruhi «Slovenčevyga» divjega strankarstva na našo dično Ciril-Metodovo družbo vzbudi med pravimi, res narodnimi Slovenci še vetjo vnemo in požrtvovalnost za to prepotrebno organizacijo, kateri izkuša vzeti ljubljanski «Slovenec» z neosnovanimi napadi ugled med slovenskim ljudstvom.

Letos obhaja Ciril-Metodova družba 25 letnico svojega obstanka. Slovesen praznik bo to za vsakega pravega Slovenca.

Vsi pošteni Slovenci hočemo pokazati pri tej priložnosti Družbi svojo zvestobo in naklonjenost. In kako bomo to najlepše storili? Kako bomo najlepše odgovorili na «Slovenčeve» napade? Okleminimo se podružnic Ciril-Metodov-družbe in priredimo v najkrajšem času občne zборе, kjer bomo z obilno udeležbo odgovorili na ostudne napade in prinesli vsak svoj darček na oltarček domovine! Odborniki podružnic, na delo za edino našo obrambno organizacijo, ki je rešila že tisoče naših malih in nam jih bo ohranila še tisoče pred požrešnim tujcem.

Gorenjci! Naročajte, priporočajte in razširjajte naš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega poštenega prizadevanja!

Dopisi.

Novice iz Šenčurja.

V Šenčurju se vrše prihodnji teden dne 10., 11. in 12. t. m. občinske volitve. Po pripravi soditi bo boj precej hud, kajti gre se za lepo šenčursko občino in njene denarce. Gre se pa tudi zato, ali ostane občina po veliki večini po naprednih občinskih odbornikih zastopana, ali jo dobe v roke ljudje, ki so ponižni izvrševalci ukazov iz farovža. V „Domoljubu“ bahajo, da bodo pomedli z liberalci; z onimi petimi iz Šenčurja bodo kmalu gotovi; drugod jih pa itak ni. O nesrečniki! Za večno bodo izginila Vaša imena iz zapisnika dela in življenja, naredili boste pokoro javno in očitno, poljubovali boste rob Liparjevega „bertaha“ in uničili boste. Vi značaji, dosedaj neupogljivi, krivili boste svoja hrbtišča in se trkali na prsi, ko bodo po vasi stopali zmagovalci in nosili, kakor pri zadnjih volitvah, namesto bandera, na kole natakne vaše glave. Nek hudomušnež si je narisal ta prizor, seveda samo za svoj album takole: Naprej nosi Skalja v krvi liberalcev namočeno metlo, za njim Jaha Martnek in trobi svetu, da so z metlo pokončani šenčurski liberalci mrtvi, za njim nesejo bodoči šenčurski odborniki v parih, z metlo odrezane glave šenčurskih liberalcev, natakne na kosmate kole, za njimi pa bo svetil Bricelj z laterno katoliškega napredka. Pred župniščem in kaplanijo dobe blagoslov in javno pohvalo. Oglejmo si no te pristne katoliške odbornike: Martnekov Lojze, sicer od svoje žene ločen mož, vendar pravi dobronik človeštva, posebno tolažnik deklet in žensk, omoženih in neomoženih, naj nikar ne misli, da bo občina, če bi — kar nas Bog varuj — zlezel na odborniški stolec, podpirala njegove nezakonske otroke. 50 letni Belenarjev fant, tudi ne bo delal čudežev; kvečjemu bo kakšno prav žmahtno bleknil. Vidmarje pa vsakdo pozna. Večni kandidatje so za odborniške stoličke, resnega ni na nobenem nič, najmanj na Matiji. Aleš naj pa premišluje svoje katoličanstvo iz tedajšnjih časov, ko je bil še v Zalogu. Kar bodo gospod rekli, to se bo zgodilo in naj bo potem občanom prav ali ne, to jih nič ne briga. Šenčurjani, dobro poznate te može, posebno „Kotarji“ bi vedeli mnogo povedati, kako se jih je gledalo od zgor navzdol in obratno s šenčurskimi berači. Upamo, da ne boste, če imate le še kaj samostojnosti in rabsodnosti, vtikali svojih glav v levovo žrelo. — Tudi Velesovcem moramo povedati, da jih prav pridno vlečejo skozi zobe moške velesovski in šenčurski na raznih sestankih, češ, toliko revežev ni nikjer, kakor v Velesovem, če mi dobimo županstvo v roke, ne bodo več žrli naših žujev. — Marsikatera pikra je že padla na račun barab. — Vi pa покаžite sedaj pri volitvah, da niste barabe, покаžite vrata usiljivcem, sedaj se vam

prilizujejo, če bi pa dobili občino v roke, vas bodo še manj poznali, kakor so vas dosedaj. — Tistih par neznačajnih odpadnikov naj bo, kjer hoče, takih v naših vrstah ni treba. — Gre se tudi zato, da vržejo dosedanega župana Matevža Barleta. On načeluje občini že 27 let in moramo reči, da je takih županov treba iskati. Če je natančen, ima čisto prav, da je pa ljudstvu in proti vsakemu poslužljiv, je pa vobče znano. Pisarniške posle opravlja sam za tako nizko plačo, da bi še pol tajnika ne dobil za njo. Ko bi zmagali klerikalci, bilo bi seveda treba tajnika, kar bi gotovo še enkrat toliko stalo kakor znaša sedaj nagrada županu. Zatorej pa, volilci šenčurske občine, neustrašeno v boj za samostojnost, v boj proti farovškemu podrepaniku in ljudem, ki niso ne miš, ne tič, ki bodo skakali, kakor se jim bo iz treh farovžev žvižgalo. Četudi so priredili misijon po vseh farnih cerkvah po celi občini, in še v vogljanski, kjer je tudi tam nekaj volilcev, skozi cel teden pred volitvijo, pokažite jim, da hudič katerega vam slikajo v vseh mogočih barvah, vas ne bo vzel kar meninič tebič, če volite napredno, pokažite pa tudi, da ta črni hudič nima ničesar iskati v občini, dokler so naprednjaki na krmilu. Če pa pride farški podrepanik k tebi in ti vsiljava svoje odbornike, reci tako kakor je rekel značajan mož v Šenčurju svojemu svaku, ko ga je nagovarjal, da voli klerikalno: Rajši s hudičem, kakor s farškim bričem.

Šestdeset tisoč kron — to so že lepi denarci, katere lahko troši v svojo zabavo ameriški milijonar, ki ne ve, kako bi spravi lahko prislužene denarje med ljudstvo, da jih potem zopet z obrestmi dobi nazaj. Šenčurska hranilnica pa tega ne more. Samo za zabavo izdati do 60.000 kron, to je večja zapravljivost kakor z desetaki podžigati cigare. Šenčurska hranilnica ima ljudski denar. Z ljudskim denarjem je naredila nekoliko dobička. Sedaj pa naenkrat ne vedo, kam bi ga utaknili. „Ljudski dom naredimo“, so rekli, saj ima hranilnica denar. Preznetni Babilonci so tudi rekli: „Sezidajmo stolp, ki bo segal do oblakov.“ Kakor z Babilonci, tako bo z našimi posojilničarji. Babilonski stolp se je podrl in tako se bo podrl tudi šenčurski ljudski dom, tam se jim je govorica zmešala, ko so delali; tukaj se jim pa že meša, še predno so začeli!

V miru bi jim pustili njih „ljudski dom“, da se nam cela stvar ne zdi nekoliko smešna in žalostna. Ves dobiček in tudi kapitala precejšno svoto bo šlo v ta ljudski dom. Kaj pa bo tam, bo vsakdo vprašal? Odkrito povedano, tega danes še Bog ne ve. Vse hočejo spraviti pod eno streho. Ko je nekoč vprašal hranilnični odbornik svojega tovarša: „Kaj hudiča bomo imeli v tem ljudskem domu“, mu je ta čisto domače rekel: „Počakaj, boš že videl.“ Kakor ta, tako tudi drugi mirno čakajo, dokler ne bodo vedeli, kam jih je slepo zaupanje v kaplanovo vsemogočnost pripeljalo. Hranilnica ima v oskrbi sam ljudski, to je kmečki denar. Če bi bilo vodstvu hranilnice res kaj na tem, da pomagajo kmetom do izboljšanja njih žalostnega položaja, bi dobiček hranilnice, ki izvira iz kmečkega denarja, obrnili kmetom v prid. Kakor pa smo izvedeli iz zanesljivega poročila, ni hranilnica do danes še vinarja potrošila v prid kmetijstvu. Še manj pa, da bi dala kmetijski podružnici samo vinar podpore. Malodane ves dosedanji dobiček je že požrlo izobraževalno društvo, čigar lepa izobraževalna umetnost se je kaj lepo personificirala na Liparju, ki je poštenjaku naše stranke izbil zobe, ker je bil drugačnega mnenja kakor on.

Poglejmo vendar nekoliko pobližje v izobraževalno društvo! Tam se pripravljajo nekateri šenčurski mladeniči za bodoče prvobojevnike klerikalne stranke. Vceplja se jim v srca nasprotstvo do vsega, kar je napredno, ali bolje rečeno, župniku in kaplanu zoprno. Uče se sovražiti vse, kar se slepo ne pokori volji župnika in kaplana, uče se, da je dovoljeno vse, kar služi v dosego strankarskega namena, in če pri tem nasprotnik tudi na telesu ali premoženju trpi škodo, to jih ne briga — saj namen posvečuje sredstva.

Pojdimo med te mladeniče! Prepojeni so tako sovraštva do vsega, kar je v nasprotju z župnikovimi in kaplanovimi nauki v posvetnih zadevah, da se čutijo nekako vzvišene nad drugimi fanti in možmi, ki si upajo misliti s svojo glavo. Napuh, en izmed najhujših naglavnih grehov, se je ugnezdil v njihova srca tako, da zaničujejo vse, kar se ž njimi ne druži. Ni čudo, da rastejo že lastnim staršem čez glavo. Poznamo očeta, ki z bolestjo v srcu gleda, kako ga zaničuje sin, ker se drži gesla: Z vsem bodi prijazen, bodisi liberalci ali klerikalci!

Tako „izobraževalno društvo“. In šenčurska hranilnica bode zidala s kmečkim denarjem tem junakom trdnjavo „Ljudski dom“.

Vedno čujemo tožbo med kmeti: Slabi časi, slabe letine, visoki davki, pomanjkanje delavcev, nikjer dohodkov, vedno več dolgov — kam bomo prišli! Otroci ne ubogajo, namesto da bi delali, se uče iger, tamburanja, hodijo pozno ponoči domov, zjutraj pa leže — ta star, ti pa delaj! Včasih če je šel fant zvečer na vas in prišel nekoliko pozneje domov, je bil zjutraj prej pokoncu kakor navadno, češ, da ne bodo vedeli, da

sem bil na vasi. Zdaj pride katoliški mladenič iz izobraževalnega društva ob polnoči ali pa še pozneje domov, pa v jutro, namesto da bi delal, polega, oče dela in grize ustne, mati pa pravijo: pusti ga, naj poleži, saj je bil sinoči v „izobraževalnem društvu“. Kdor fantov ima kaj samostojnega mišljenja, pa sploh ne gre med to družbo in tolažba je, da jih seštejejo lahko na prstih ene roke, vse one mladeniče iz izobraževalnega društva, ki bodo mogoče v bodočem življenju igrali kako ulogo.

Za vse to ima šenčurska hranilnica denar. Nima pa denarja za druge obče koristne namene. Napredek kmetijstva jo nič ne briga. No, vi hranilničarji, ki imate toliko dobička, da lahko v mrtvo zidovje vtikate tisočake, ali bi ne bilo veliko, veliko bolj pametno, da bi pospeševali napredek kmetijstva. Koliko lukenj je, katere bi se bile lahko zamašile s temi tisočaki: ustanovite strojno zadrugo, podpirajte prešičereje, govedorejo, dajte darila onim, ki bi vzdrževali dobre bike, dajte poizkušnje z umetnimi gnojili, skrbite za predavanja o kmetijstvu, živinoreji, podpirajte, pa naj si bodo tudi samo vaši pristaši one, ki bi lepo zasadili svoje vrtove s sadnim drevjem, podpirajte kmetijsko podružnico, gasilno društvo in druge take obče koristne, podpore vredne in potrebne naprave.

Sedaj pa pustimo hranilnico in izobraževalno društvo začasno v miru, ker kaplanu, Vidmarjem in vsem drugim, ki nočejo odpreti oči, da bi videli, ne bomo trobili na ušesa, ker nočejo slišati in tudi nimamo trompet, da bi podirali zidovje te Jerihe. Omenimo naj le toliko še, da ima tamburaški zbor šenčurskih devic samo dve tamburici, učenka pa do dvajset, in da župnik noče mešanega zbora, kakor ga je baje imel na Rovu, ker ga je izkušnja izučila, da se mešan zbor kaj rad zmeša. Mična dogodbica nam pripoveduje: Tam dol na Rovu je imel župnik tamburaški zbor: 6 fantov, 6 deklet! Lepo so tamburali in peli in gospod so imeli dopadaje nad njimi. Navadili so se, in dolčas jim je bilo, če niso videli drug drugega, če niso pele mične tamburice, je bila žalost v njihovih srcih. Tamburaši so hoteli imeti mične tamburašinke doma in zgodilo se ni nikako čudo. V enem letu tamburanja so se poročili štiri tamburaši s štirimi tamburašinkami. Kislo se je držal g. župnik, kaj pa je tudi hotel, izkušnja ga je izučila. Vendar se mu sedaj tudi ta nemešana zbor meša, punice prihajajo in odhajajo, tamburici romata od hiše do hiše, učitelj pa pridno prihaja iz Ljubljane dvakrat na teden za 18 kron. Ko se bode pokazal uspeh tamburic, bomo že poročali. Sicer pa, če bode župnik svojim deklam prinašal in izročal poljubčke od njih ljubimcev ter hotel to misijo izvrševati tudi v tamburaškem društvu, bo imel čez glavo opravila. Pozdravljeni, kmalu se zopet vidimo!

Zadnjič smo se v „Gorenjcu“ bavili z Zajcem za pečjo in šiško v snegu. „Domoljub“ je obdolžil tega Zajca, da sedi za pečjo, za cesto se pa ne zmeni. „Domoljub“ je takrat tako grdo lagal, da naj se sramuje, ne morda zaradi laži, ker ta mu je običajna, temveč zaradi denuncijanstva nasproti cestarju, kakor ga on blagovoli imenovati, Zajcu. Snega se je naletelo v petek in soboto, da bi ga bil človek Čahejeve postave lahko stoji jedel. Šenčurski cestar, šenčurski Zajec, je v najhujšem snegu zlezel iz zapečnika in ril, dasiravno je snežilo kakor bi trgal berače, celo soboto z 12 delavci in odkidoval cesto. V nedeljo zjutraj je tudi milo pogledoval za peč, vendar je zmagala njegova delavnost, dobil je 22 delavcev in celo ljubo božjo nedeljo so v najhujšem metēju odmetavali sneg. Šrečno so se prerili do Šenčurjevega Jaka, med tem jim je pa sneženi vihar zopet zamedel vso pot tako, da so komaj prišli nazaj v Šenčur. V ponedeljek navsezgodaj je spravil Zajec skupaj, ko je zlezel iz zapečnika, 29 delavcev, ki so cel dan naporno delali, da so odkidali cesto iz Šenčurja do državne ceste. V ponedeljek jutro se je vozil v Kranj šenčurski župnik g. Šiška. Menda se je parkrat prevrnil, in odtod ona lažnjiva notica v „Domoljubu“. Gospod župnik, resnico oznanujete, spoštujte jo!

„Novice iz Šenčurja“ so zaprie sapo našim sicer jako korajžnim župnikovim in kaplanovim podrepanikom. Cele tri tedne so se shajali in ugrabili, preračevali in pripravljali odgovor na dopis v „Gorenjcu“. In kaj so storili? Bog jih je udaril s slepoto, dejstev niso mogli ovreči — in nehote igrajo vlogo Bileamo ega osla — namesto da bi izprali madeže iz svojih sukenj, so jih še namazali z oljem, da bodo gotovo ostali na njih. Niti enega greha, kar se vam jih je pri očitni izpovedi v „Gorenjcu“ povedalo, niste ovrgli, pravite le toliko, da je Vaša od hranilnice kupljena hiša vredna 30.000 kron. O, blaga Mohorjeva mama, smilite se nam! Vi ste dali za hišo čez 20.000 kron, prodali ste jo pa za 14.000 kron, ker se ni obrestovala. Šenčurska hranilnica vam jo je spravila z glave, sedaj se pa norčujejo iz Vas, češ, da je vredna 30.000 kron. Mama, Vi, ki znate tisočake bolje spravljati in nalagati, kakor šenčurska hranilnica, nam boste gotovo odpustili, da smo to omenili, odpustili pa, mislimo, ne boste gospodom pri šenčurski hranilnici, ki

Vam kar v obraz pripovedujejo v „Domoljubu“, da ste jim dali hišo polovico prepoceni. — In še eno konjsko kopito je tukaj vmes: 30.000 kron je vredna ta hiša, naj bo. Hranilnični račun po 5½ in 6% obresti. Pameten kapitalist naloži kapital tako, da se sam obrestuje, hiša je vredna 30.000 kron bresti po 6% = 1800 kron. V resnici je takol: Poštar letno 120 K, g. postaje-vodja letno 120 K, žandarmerijska postaja letno 120 K, par starih mamic 80 K, torej 440 kron. Obresti 1800 K, pokritje 440 K, primanjkljaj 1360 kron. Brezdvomno se bode vpisala med hranilniška aktiva ta hiša tako, kakor so jo hranilničarji cenili, namreč vrednost 30 000 K. Sicer pa počakajmo nekoliko, bomo videli, kaj se iz tega izcimi. Za vsak slučaj pa imaš, kakor te „Domoljub“ imenuje: Volivec šenčurske občine, tukaj najlepši, na papirju tiskani dokaz, koliko ti bodo cenili, če boš volil župnikove in kaplanove kleč-plazce, njih izvoljeni ljudski dom in ti ga bodo potisnili na tvoj trdnj hrbet, ti boš pa plačeval potem občinske naklade, da boš črn. Pa so res fletni ti naši hranilničarji. Cimbolj se iz blata vlečejo, tem globlje se pogrezajo. Prvič so rekli, zato smo kupili hišo, da liberalci ne bodo mogli proti nam agitirati; ko smo jim dokazali, da je sedaj še večja nevarnost, da jo potisnejo občini, ker jo že imajo, pa namesto da bi to zankali in pomirili ljudstvo, vpijejo, da je vredna 30.000 K. — Res je to in smelo trdimo lahko, da če bi zmagali pri volitvah mežnar, fajmošter, kaplan, Martineki, Vidmarji, Sajovici, Dragarji, da bi ne oteklo mnogo vode, da bi jo junaki ne porinili občini za 30.000 kron. Zato pa ti, „volivec šenčurske občine“, dobro premisli, komu oddaš svoj glas, dobro premisli, komu izročiš sebe, svoje premoženje in vse svoje, in če boš to storil, gotovo ne boš dal svoje kože Liparju in kaplanu na razpolago, temveč — boš volil može, katerih dosedanje delo v občini ti je porok, da te ne bodo dejali iz kože, kakor te hočejo dejati šenčurski in šenčurske občine farovski hinavci. — Pregovor pravi: zaupaj, toda, glej komu! „Domoljub“ pravi: tudi naši liberalci z lažmi napadajo domače šenčurske in velesovske duhovnike. Vprašamo tistega, ki je tri tedne premišljeval in klical svetega duha na pomoč, da je mogel sploh kaj spraviti v „Domoljub“, ali je ovrget le eno trditev, kar jih je trdil „Gorenjec“? Prav nobene, gre se slepe miši! Prav nič ni „Gorenjec“ — napadal vaših duhovnikov, povedal jim je le bridko resnico in ni lagal. Povedal je resnico zato, da pravočasno zabrani nesrečo, katera je pretila šenčurskim občanom. Tisti mazač v „Domoljubu“, ki se joče, da z lažmi napadamo šenčurske duhovnike, naj nam odgovori na tale vprašanja: ni hodil nekdaš šenčurski kaplan poučevati Makovčev Mico v nemščini? Ali se ni šla Mica na Stajersko kuhat učiti? i. t. d. Ali ni spodila farovška kuharica brhko Francevo punco iz službe, ker je menda rada videla hlapca? Ali niso hudobni jeziki govorili po vasi, da se je to zgodilo zato, ker se je kuharica bala za župnika! Odgovorite!

Naši hranilničarji so takoj, ko so kupili hišo, nastavili našemu, vse častivrednemu poštarju nož na vrat in so mu podvojili najemnino. Seveda je rajši dobil drug prostor in je z veseljem sprejel odpoved. Pri hranilnični hiši je tudi javna koncesionirana vaga, katero je dosedaj oskrboval poštar. Z odpovedjo je odpovedal tudi oskrbovanje vage. Lep prizor je bil v pondeljek, ko so kmetje gnali živino v Kranj na semenj in vagali na ti katoliški tehtnici. V potu svojega obraza sta se trudila kaplan in Cene, ta bodoči ferbolter „Ljudskega Doma“, da zvagata nekaj volov, kar sta končno tudi storila. Kako? tega ne vemo, ker še noben teh dveh, kakor znano, ni položil predpisane izpita kakor je predpisan za oskrbnike javnih vag. Ko bi bil to storil kak liberalci, bi ga bilo že davno vprašalo c. kr. okrajno glavarstvo, koliko kronic približno lahko utrpí za ubožno blagajno. Mislimo si pa lahko, da to dosedaj še sl. c. kr. okr. glavarstvu ni bilo znano in da bode že vprašali gospoda Mihaela, kje se je učil vagati. Nekateri trdijo, da mu je dal dovoljenje njegov patron sv. Mihael v nebesih, vendar dvomimo, ker svetí Mihael v nebesih vaga samo duše, in ne moremo pojmiti, kako bi mogel dati božjemu namestniku na zemlji dovoljenje, da vaga tudi — vole.

Iz Železnikov.

Konec.

Da pa bomo na jasnem o kakih škodljivcih, hočem vam, klerikalcem, postreči z malim dokazom. Prejšnji župan g. Fr. Košmelj je s svojim izbornim odborom tako vodil občinsko upravo, da je izhajal s 40% dokladi. Ko ste pa prišli vi (klerikalci), na čelu vam očka Mrtink, na krmilo, ste takoj čutili v sebi živo potrebo zvišati občinsko naklado od 40 na 60%, dasiravno ste rabili proti prejšnjemu odboru kot agitacijsko sredstvo odstavek: „Mi bomo naklade znižali“. A še niste mogli zganiti! Naložili ste še davek, oziroma naklado na šbanje in pivo, ki donasa letno od 900 do 1000 K, kakor se je blagovolil župan, očka Mrtink, sam izraziti. Torej, glejte! Kdo je ljudski škodljivec? Sedaj imate vi besedo!

Dalje zopet ona vaša cvetka! Dopisnik piše, da vedno kričimo mi liberalci, češ, da nam županstvo,

ne da pogledati v imenik. Pravi, da je to sama laž! Evo ga vama dokaza! C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju je v svojem odloku, kateri vam je gotovo znan — reklo, da je bil vpogled v volilni imenik dne 8. in 9. t. m. občinem prekinjen vsled odsotnosti župana. Torej kdo laže! Dopisnik pravi dalje, da so bili v seji dne 7. januarja 1910 izvoljeni častni občanom gospodje: Dr. I. Šusteršič, Dr. I. Krek, Franc Demšar in profesor Jarc. Kako je to mogoče? Napredni odborniki so odšli in s tem napravili sejo nesklepčno. Vi pa pravite, da ste vsi vstali; seveda sedaj ne morete iti iz sobe. Kako pa morete glasovati, prvič ker je bila seja nesklepčna, drugič pa, ko sami niste bili gotovi, zakaj da se gre. To zadnje svojo trditev vam takoj dokazem. Eden izmed vaših odbornikov, katerega domače ime je „Tecman“, se je sam izrazil, da ni vedel, zakaj da se je slo in pri vašem — kakor pravite — glasovanju, viti vstal ni, za kar vam zopet lahko postrožemo s pričami. — Torej zopet ena cvetka iz vašega lažnivega vrta. Župnik Martič, naglej se jih! Sedaj, ko bode ravno izpraševanje za velikončno izpoved, jih lahko vprašas o različnih vrstah laži. Tako n. pr. laž v sili, laž v šali i. t. d.

Da imenuje dopisnik poslušalca fakinažo, ne bomo se posebno povdarjal. Omenil sem že prej, da iz dopisa odseva grozanska olikanost. Kako bi pa tudi ne? Klerikalci imate že zdavna svoja katoliška izobraževalna društva, katerih en eksemplar eksistira baje tudi v Železnikih. Najbrže je to katoliška in izobraževalna metoda, da se z neolikanimi izrazi obdelava svoje soobčane! Pa še nekaj mi je pri tem dopisu zelo padlo v oči, namreč to, da se je g. Franc Košmelj — kakor meni dopisnik, tako daleč predznil, Vas pri občinski seji dne 7. januarja t. l. vprašati, kaj da se dr. Šusteršič in ostali gospodje koristnega napravili za Železnike. Pa ne zamerite, velemodri g. dopisnik, da sem tudi jaz in z menoj vred cela vrsta občanov toli radoveden in predzen, da si Vam upamo vprašanje g. Košmelja ponoviti. Javno Vas pozivljamo, da odgovorite na to vprašanje, če drugi ne zna dati odgovora, pa naj ga da predlagatelj Hvalč. Odgovorite lahko in odkrijete tajne zaslug te gospodov javno v Vašem ljubljenskem „Domoljubu“, ali pa privatno enemu nas liberalcev, saj nas itak vse poznate.

Toliko za danes, prihodnjič se pa zopet lahko kaj pomenimo. Tvarine imamo še dosti, tako n. pr. poglavje o 8 desetih, o krajih orehov, o sodišču, o katerem tudi strasi „Domoljubov“ dopisnik i. t. d. Na svidenje!

Iz tuhinjske doline.

Spitališki Kujon, ali veste koga mislim? Onega mislim, kateri v „Domoljubu“ prodaja „obergospode“. — Kar tiho naj bo ter „Bogca“ zahvali, da ga pustimo pri miru, sicer, Tonček, bo „bolcar“. Čuj vranopeški! Če je to res, kar se te sumniči, — pridejo ptiči, — pomrejo hudiči; in začne se sedmi dan, — kateri ne bo za te krasan — niti ravan! — gospod kaplan.

Tatvina. Gostilničar Janez Zavasnik v Zg. Tuhinju je imel za dekle neko sorodnico svoje žene Pepco Haze, katera si je ravno pravi čas „po sejmu“ osvojila 1200 K denarja in denarnico. Da bi bolj držalo, šla je Pepca sama naznanit orožnikom v Smartno, misleč, to bo preprečilo vsako sumničenje na njo. Pa ni slo tako! Razvozlat se je vse natančno in Pepca je v veži Zavasnika podvrgla denarnico z denarjem vred, samo 60 K si je obdržala, katere so končno tudi pri njej našli. Še zanimivejša je pa to, da so naši spretni orožniki našli eno uro, verizico in zlato broško v malem potoku blizu stanovanja prekanjene Pepce, katera je en dan poprej zavila vse tri reči v papir ter jih vrgla v vodo. Tudi te reči je za ukradeni denar kupila, dočim je istega po malem že poprej nakradla. Pepca ne bo veliko kaznovana, ker je živela pri Zavasniku kot sorodno družince.

Muhastemu Štruklju, posneto iz njegovega priljubljenega albuma „Domoljuba“: „Mi smo zapisali samo „pravijo“, imamo pa tudi dokaze, da Štrukelj res zadnje čase nekaj zelo premišljuje, ali dopise snuje, ali popravke kuje — ne vemo — a v hranilnici je seveda vse v „redu“. To smo vzeli iz nekega dopisa v „Domoljubu“ ter zamenjali mesto Engelmana Štruklja, kar pa veliko boljše pristoji za Štruklja, kakor pa za Engelmana, samo še moramo pripomniti, da gospod župan Štrukelj oslarije prekucuje, pardon! slovarje premetuje in svoja gimnazijska izpričevala sedaj že v starosti razkazuje — najbrž se kesa, kar mi sel študirat filozofijo. Očka, prepozno je! No, izpričevala v kakem naprednem listu pogreti ni tako napačno. Saj pravi škofijska naredba: „Ako hočeš biti dekan, moraš prej v boljših časopisih postati slaven“. Mogoče je, da g. Štrukelj reflektira na boljše faro? — Pa vendar ne bodete v prihodnji list poslali tale popravek: 1. Ni res, da reflektirana na boljše faro, res pa je, da je že ta Tuhinjska prevelika in premastna zamé. 2. Ni res, da je kaka škofijska naredba za avaniza dekana, res pa je, da odkar biya škof Anton Bonaventura, so si vsi nastavljeni dekani morali s kako večjo politično borbo, ali pa s kako debelo hranilnično knjižico priboriti prevzišeno „tehantijsko“ mesto. G. Štrukelj, ali zmorete še reči, da „Gorenjec“ ne govori odkrite

resnice in pravice! — Res je! resnica oči kolje. — Raditega g. Štrukljeva vest ne miruje. Le še kaj pišite v „Gorenjca“, bomo vam že kako „proštijo“ ali kaj sličnega „skomandirali“.

Iz Trsta. (Adijo, pa zdrava ostani!) S tem simbolom nekako se je poslovil iz Trsta v ponedeljek zvečer tržaški škof dr. Nagl. Zanimivo je bilo gledati ta zanimivi poslov. Na kolodvor so ga spremlili nekateri večji civilni in vojaški dostojanstveniki, glavna vloga pa je bila v rokah dam nemške narodnosti, katerih je bilo na peronu nabito polno. Med hajlanjem so mu metale naravnost poljubke. Seveda jim jih je tudi on prav pridno vračal. Na peronu je bilo tudi krdelce malih dečkov, ki so kričali neprestano „Eviva“. Tem je dirigiral nek duhovnik. Vmes se je čulo pa tudi zvižganje, ki mu je še dolgo zvenelo po ušesih. Tedaj so takoj stopili v akcijo policaji. Tudi se je pokadilo za njim. Nekdo je namreč prižgal umetni ogenj v podobí kakega snopa, ki je pa povzročil močan razpok, tako da se je ta skoro zgrudil od strahu, kar je napravilo na ves spremljajoči nežni spol odividno zelo neprijeten utis. Kolodvor pa je bil ves zastražen od policije na konjih in drugih. Tako je nas zapustil ta dušni pastir in največji sovražnik svojih ovčic.

Godovi prihodnjega tedna:

6. Fridolin; 8. Janeslav; 7. Tomaž Akv., Ksana, Svedorad; 8. Janex od B.; Bodin; 9. Frančiška R., Bojka, Danimir; 10. 40 mučencev, Dagoje, Stana; 11. Heraklij, m., Radoja; 12. Gregor, Božana.

Občni zbor Kranjske planinske podružnice.

Računski zaključek za 1909.

A. Dohodki:

Gotovina v blagajni začetkom l. 1909 K	7 10
Članarina	988—
Darila za Prešernovo koč	477 84
Nabiralniki: Geiger K 23 06	
Jeglič (Nova posta)	15 68
„ na Selu	79 99
Jezeršek	31 88
Joštar	52 63
Mayr	51 88
Razglednice	33—
Veselica v Zvezdi	1361 14
„ na Selu	386 85
Dijaki za „Planinski Vestnik“	308—
Planinski društveni znaki	14—
Vzdig pri poštni hranilnici	2702 69
„ „ Kred. društvu	4355 56
Najeto posojilo	4000—
Oškodnina za les	200—
Mali darovi	22 93
Obresti	90 16

Skupaj . K 15202 39

B. Izdatki:

Planinski Vestnik K	552 10
Deska na kolodvoru	1—
Prešernova koč na Stolu	1115 15
Veselica v Zvezdi	239 75
Zavarovalnina	19 22
Plan. društveni znaki	18—
% pri Kreditnem društvu	68 67
Opravljeni delež	5—
2 menična blanketa in kolek	8 64
Naloženo pri poštni hranilnici	2503 75
Markacija potov	4 34
Unaji v Pragi	38 31
Znamke in poštnina	27 94
Za raznašanje vabil	15 80
Nabiralniki 6 à 2 K	12—
Insertat v „Gorenjcu“	6—
Vrnjena pristopnina	2—
Blagajniška knjiga	3 70
Vioge pri kreditnem društvu	335 84

Skupaj . K 14977 21

Gotovina v blagajni dne 31./XII 1909 „ 225 18

Promoženjski izkaz.

a.) Imovina:

1. Vrednost Prešernove koč K	11000—
2. „ vl. knjiž. štev. 432 Kred. društva v Kranju	279 49
3. V poštni hranilnici na konto štev. 90911	123 76
4. Obresti za 1909	10 91
5. Opravljeni delež Kred. dr.	5—
6. 2 društvena znaka	4—
7. Poštne vrednostni in narodni koleki	1 93
8. Knjižnica	300—
9. Orijehtcijska deska na kolodvoru	140—
10. Razglednice	107 25
11. Brošurice	111—
12. Gotovina v blagajni 31 /XII. 1909 „	225 18

Skupaj . K 12308 52

b.) Dolgovi:

a) Posojilo pri Kreditnem društvu K	4000—
b) Planinski Vestnik	34—
c) Za naknadna dela pri koči	294 10

Skupaj . K 4328 10

Toraj podružnično čisto premoženje . „ 7980 42

Selška dolina. Za župana v Selcih je bil mesto odstopivšega F. Smida izvoljen Fr. Prevc s Studenega. Moč včasih ni bil napačen, ali klerikalna družba ga je mnogo pokvarila, kar je pokazal ob zadnji občinski volitvi kod ud komisije. — Zeleniški župnik pridno agitira za občinske volitve. Te dni je imel velikončno izpraševanje za moze in žene. Seveda je govoril večinoma le o volitvah. Mozem je rekel, da upa, da ga bodo ubogali in klerikalno volili. Potem bodo šli ob birmi škofu z zastavo nasproti in župan bo nosil zastavo. Ženam pa je živo prigovarjal, naj vplivajo na moze, češ, če ne zmagamo, je naša vera ven. Da stoji naša vera na tankih Stražnarjevih nogah, tega pa res še nismo vedeli. Upamo pa, da ostane pri nas vera ravnokar kot je bila v starih dobrih časih, ko še nismo poznali nobenega Marčiča, četudi ne zmagajo župnikova klika.

Zg. Tuhinji. Hopsa! Le bolj počasi, gospod Štrukelj! Naglica škoduje. Dolgo ste študirali in gruntali, a kljub temu ste jo še malo prezgodaj zvrtili. Ne mislimo nikakor z Vami cepiti dlake, toda v prijazni pouk Vam pa lahko rečemo, da ste jo zadnjič zopet — oprostite — pokidali. Da ne bodele rekli, da Vas samo vlečemo, pogledajte v Levčev „Slovenski pravopis“, kjer najdete na strani 41, VI, 2: Nič se sklanja: Im. nič, rod. ničesar, dat. ničemur, tož. nič i. t. d. Torej, če Vi rabite: „nič ni izgubil“, je to po pravilih slovenske slovnice prav poštena napaka, četudi ste jo napravili Vi, ki ste imeli petnajstkrat „izvrstno“. Slednjič pa tudi to ni brez pomena. Iz tega vsaj razvidimo, da Vi zelo skrbno čitate „Gorenjca“, kar je jako lepo od Vas. In ker Vas to pristočno „podrobno“ delo slučajno tako zelo veseli, bi Vas prosili, da poštejete, koliko pik manjka v vsaki številki. Za ta šport se še ni nihče javil; torej ste Vi prvi in rekord Vam gotovo ne izostane. Končno bi Vas pa še enkrat prosili, da bi vsaj nekoliko manj bahali. Bahanje je greh. Mi Vas ne bomo imeli nič bolj radi, četudi nam rečete, da ste imeli devetindevetdesetkrat „izvrstno“. Malo bolj počasi; bo že bolje. Drugače se Vam Tuhinjeci smeji.

V Kranju, dne 5. marca 1910.

Is državnega zbora. Dne 4. marca se je končalo prvo čitanje proračuna. Ko sta končala oba generalna govornika, se je načrt odkazal proračunskemu odseku. Potem je bila debata o nujnem predlogu, ki ga je vložil poslanec Smarček radi plovitbenih pristojbin na Labi, ki jih namerava upeljati Prusija.

V Bosni in Hercegovini se že delajo priprave za saborske volitve. Politične oblasti se zlasti bavijo s tem, da sestavijo volilne imenike. Volitve imajo biti sredi maja, tako da bi se sabor sesel sredi junija.

Srbski kralj Peter pojde med 21. in 27. marcem v Peterburg, kjer ga sprejme car. Spremljevala ga bosta Pašić in Milovanović. To bo prvi sprejem, ki ga Peter doživi pri kakšnem vladarju.

V Turčiji delajo velike vojne priprave.

Na bolgarski meji je v torek pri Lilkovem v tamraški okolici turška straža streljala na bolgarsko. Razvila se je mala bitka, ker so Turki začeli streljati tudi na druge bolgarske straže. V sredo se je streljanje ponovilo; na turški strani je nastopilo tudi topništvo. En turški korporal je ubit, en vojak pa ranjen. Turška vlada ne pripisuje dogodka važnosti. Preiskava je uvedena.

V Peterburgu je bil na čast bolgarskemu kralju slovesen obed, na katerem je car Nikolaj pozdravil neodvisnost Bolgarske in izrekal upanje, da se bodo vezi med Rusijo in Bolgarsko še bolj utrdile. Kralj Ferdinand je odgovarjal v enakem zmislu.

Umetnost in književnost

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani je v XV. zv. izdalo sedmo knjižico svoje Poljudne pravne knjižnice. Kakor njene prednice, tako tudi ta knjiga prinaša predpise, ki so važni vsakomur, namreč: I. Županstvom izročena sodna opravila v zapuščinskih in varstvenih stvareh. II. Javne dražbe zemljišč in premoženja, ki se vrše kaj pogosto pri nas. III. Odstotek za uboge pri javnih družbah. — Poučna knjižica stane samo 40 h in se dobiva po knjigarnah. Isto društvo izda že meseca marca t. l. obširno knjigo „o nespornem sodstvu“, v kateri so vsi predpisi o notarstvu, o zapuščinskih in varstvenih stvareh, o denarju in o drugih stvareh, ki se hranijo pri sodiščih ter sploh o vsem, kar je s tem v zvezi. Knjiga bo imela čez 600 strani ter bo veljala v platno vezana 7 K, predplačniki pa jo dobe za 5 K 26 h, če ta znesek pošljejo do 15. marca t. l. naravnost društvu „Pravnik“ v Ljubljani.

Naprednjaki! Podpirajmo in širimo svoje časopise tako, kakor to delajo klerikalci. Napreduje le tista stranka, ki ima dober in zelo razširjen tisk. Zatorej berite in naročajte „Gorenjca“!

Novičar.

Predavanja v „Narodni štaltnici“ v Kranju. Dne 26. m. m. se je zopet po daljšem prestopu pričelo s javnimi poljudnimi predavanji za člane in nečlane. Prav tako, kajti brez takega delovanja nobeno prosvetno društvo ne more v polni meri izpolnjevati svoje naloge. Želimo le, da bi prvemu predavanju sledila v kratkih presledkih še druga vrsta predavanj. Prvi je predaval gospod Adolf Ribnikar, tržni nadzornik iz Ljubljane, „Nekaj zanimivih podatkov o mleku, našem vsakdanjem živežu“. Nekaj posebno zanimivega obetajoči predmet je gospod predavatelj s prav strokovnjo spretnostjo priredil in obdelal tako zanimivo, da mu je občinstvo sledilo z največjo pozornostjo in mu bilo hvaležno za mnoge toli zanimive, toli koristne nauke in migljaje. Želeti bi bilo le, da so v bodoče predavanja mnogoštevilnejše obiskana. No, — ako se pomisli, da je bilo predavanje šele v zadnjem trenutku in le površno razglašeno, — smemo za prvič biti zadovoljni tudi s tem, nekoliko pičlim obiskom. — Včeraj zvečer pa je predaval g. dr. Fran Ilesič, predsednik „Slovenske Matice“ itd. iz Ljubljane, (glej današnji podlistek). Prišlo ga je poslušat okrog 150 poslušalcev, ki so z naravnost napeto pozornostjo sledili njegovemu skoro dve uri trajajočemu, vseskozi dovršenemu govoru. Pohvalno moramo omeniti, da je predavanje posetilo prav lepo število tukajšnjih narodnih dam. Tako je prav! Le vrlo naprej! Predaval je o Gorenjski za časa Prešerna in Gaja. V uvodu omenja raznih slovstvenikov in drugače zanimivih mož, ki so živeli v dobi od l. 1830—1848 na Gorenjskem, poda natančno sliko kulturnega življenja v Ljubljani in Zagrebu v letih 1830 in 1848, pove, kdo in kako je gojil v onih letih ilirsko idejo na Gorenjskem, opiše, zakaj ta ideja ni mogla pri nas prodrati in se končno spominja Vrazove stoletnice, ki se bo letos obhajala. Navdušeno, fascinujoče, z zanimivimi anekdotami in epizodami ter semintja celo prijetnim humorjem prepleteno predavanje so v častnem številu zbrani poslušalci sprejeli z iskreno, iz srca prihajajočo zahvalo. To stoji: tako kakor Ilesič, ne zna danes v Slovincih govoriti noben drug. — Obširnejše podatke iz Ilesičevega predavanja prinesemo prihodnjič.

Učiteljske vesti. Radovoljka v Kranju gđ. Milanija Fajdiga je nameščena kot začasna učiteljica na sporednici deške ljudske šole v Trzinu, na sporednico dekliske ljudske šole v Trzinu pa pride kot začasna učiteljica dosedanja šolska praktikan-tinja v Spodnji Siskli, Gizela Sedlak. — Namesto umrlega učitelja Miroslava Zebreta na Skarutini je imenovana kot začasna učiteljica in voditeljica bivša začasna učiteljica in sedanja učiteljica ženskih ročnih del na Skarutini Jerica Zebre.

Zlato rosnice je zapisal Anton Jeglič leta 1880 v „Slovincu“: „Nič se mi bolj ne gnusi, kakor grdo, strastno, krivično strankarstvo, kateremu je dober vsak pripomoček, da le nasprotnika pobija in ubije.“ Kar se mu je gnusilo pred 30 leti, temu je dal na Silvestrovo 1909 svoj blagoslov. Grsega, strastnejšega, krivičnejšega strankarstva si ne moremo misliti, kakor je divjanje zoper družbo sv. Cirila in Metoda. Pri vseh drugih narodih se cenijo in spoštujejo obrambna društva, ker jim je namen skupna blaginja vseh sonarodnjakov. Našim zopernikom, katerim je glasilo „Slovenec“, pa ni blaginja celokupnega naroda najvišji namen, vsi strastni so le v dosegi strankarskih koristi; <dober jim je vsak pripomoček, da se le nasprotnik pobija in ubije>. Sodite, ali jim pristaja „gnus“ (leta 1880). ali <blagoslov> (31. dan grudna 1909)?

Brez pripombe! V seji trgovsko-obrtno zbornice za Kranjsko dne 18. m. m. je predlagal zbornični svetnik Ivan Hribar, naj se v deželno pridobinsko komisijo kot zastopnik zbornice v vzklikom izvoli Ivan Knez. Proti volitvi z vzklikom se je izrekel Nemec Pammer, na kar se je volilo z listki. Navzočih je bilo poleg Nemcev in klerikalcev vseh 12 naprednih svetnikov. Oddanih glasovnic je bilo 20, za Ivana Kneza je bilo oddanih 12 glasov (vsi slovenski naprednjaki), 8 glasov pa je dobil vse-nemški odvetnik, Südmarkovec in protestant dr. Ambroschitz. Za njega je glasovalo tudi 5 slovenskih klerikalcev. Brez komentarja!

Kinematograf v Kranju. Tudi predstave minolega tedna so bile izredno lepe in poučne. Omenjamo le slikovito predstavo o mleku in povodenj v Parizu, ki je bila v istini docela naravna. Prihodnji teden se nam obeta še prav poseben zanimiv spored. Opozarjamo zatorej na istega. Kakor čujemo, je otvoril gosp. Fiala podružnico kinematografa tudi v Trzinu.

Lične razglednice, predstavljajoče novi savski most v Kranju, novo Radovljico in vodnjak na glavnem trgu v Radovljici je založila naša tiskarna. Oddajo se le na debelo.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Radovljici priredi v nedeljo, dne 13. marca t. l. ob polu 8. uri zvečer v salonu g. R. Kunstlja zabavni večer. Vspored: Igra Bucek v strahu. Petje. Godba. Vstopnina 60 v za osebo. Zanašamo se na obilno udeležbo, da se z večjim prispevkom primerno odgovori napadom naših bratov na Ciril-Metodovo družbo.

Televadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju priredi v četrtek, dne 10. t. m. javno televadbo članstva in navaščaja, ter v soboto, dne 12. t. m. javno televadbo ženskega oddelka. Zacetek obklat ob 1/9. zvečer v društveni televadnici. Prostovoljni prispevki za izletni sklad se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Ljudska knjižnica se je ustanovila preteklo nedeljo v Senčurju. Knjige se izposojujejo vsak dan, v nedeljah pa le od 12. do 2. uri popoldne pri g. Mihaelu Ropretu, posestniku v Senčurju. Odbor „Vesne“.

Sokol na Bledu je imel svoj redni občni zbor dne 20. svečana. Navzočih je bilo 43 članov. Brat starosta Jak. Peternel je otvoril občni zbor s pri-srčnim pozdravom, nato so funkcionarji podali svoja poročila o delovanju društva, iz kojih se je razvidelo, da blejski Sokol, kakor je še mlad, vestno vrši svojo nalogo, da napreduje in da mu je zagotovljena lepa prihodnost. Omeniti nam je pri tej priliki, da ima društvo res vrlih podpornih članov, med temi blagorodno gospo pl. Fiserjevo, koja je naklonila društvu velik dar s tem, da je kupila Sokolu tamburice za sokolski tamburaški zbor, ki bo prinesel v društvo gotovo mnogo življenja. V odbor so bili izvoljeni sledeči bratje: starosta Jak. Peternel, podstarosta Vilko Repe, načelnik Andrej Šoklič, podnačelnik Karol Piber, tajnik Ivan Erbež-nik, taj. nam. Avg. Erat, blagajnik Urban Plemelj, blag. nam. Alojzij Šoklič. Odborniki: dr. Gabriel Hočvar, Jož. Stare, Peter Dolar, Anton Ropret, Ivan Kokalj in Anton Rus. Gospodar: Ant. Konič. Pregledovalca računov: brata Ivan Pretvar in Ivan Plemelj. Ko je starosta br. Peternel zaključil občni zbor, bodreč brate k vztrajnemu delu, se je rekla še marsikatera o narodnem delu in o vsem, kar mora biti pravemu Sokolu pri srcu. Na zdar!

Narodno blago za Ciril-Metodovo družbo. Za prvo polletje t. l. sta poslala trgovca Golob in Volk družbi sv. Cirila in Metoda znesek 125 K kot prispevek od prodanega mazila za čevlje in čistila za kovine. Ravno tako je poslala „Prva slovenska zaloga čaja“ družbi sv. Cirila in Metoda 50 kron kot polletni prispevek od pro-danega čaja. Iskrena hvala obema tvrdkama! Rodoljubi, zahtevajte povsod narodno blago gori imenovanih narodnih tvrdk!

Promet tujecev v Bohinju. Odkar je zapadel sneg in je začel prihajati posebni športni vlak na Bohinjsko Bistrico, od takrat tudi naš obiskujejo Tržačani. Nekateri pridejo s smučmi (ski), drugi si izbero gotovejšo pot po navadni vožni poti. Ko se nekaj časa sankajo na Koprivniku, se posanka-jo v dolino. Letošnji sneg je našim voznikom, ki vo-zijo tes verskega zaklada, zelo občutno škodoval. Ze poldrug mesec skoro ne morejo na Rudno polje, ker se živini zelo udara.

Z Jesenjo smo prejeli: Na naši soli vladajo naravnost vnebovpijoče razmere. Razredi so pre-napolsjeni, a šolski prostori, raztreseni po vsej vasi, so zaduhli in tesni, da reveži otroci, ki so v teh vsemu zdravstvu v obraz bijočih luknjah na-tlačeni, se večji pa učiteljstvo, ki mora danzadnem vzdihovati tako pokvarjeni zrak. Ako smo prav po-učeni, je krajni sol. svet že davno vložil prošnjo, da se odpravijo ti nedostaki. A do danes se ni rešitve. Vsed tega vprašamo prav uljudno g. c. kr. okraj. glavarja v Radovljici, kje se je izgubil oni akt. Sicer pravijo, da naglica ni dobra, a tukaj bi bila potrebna.

Oca, ki bo kmalu vzel

svojega otroka iz te okuževalnice.

Kolinska tovarna razpisuje četrto emisijo svojih delnic. Cutila je potrebo zvišati svojo delniško glavnico pred vsem zato, ker se podjetje rapidno veča in agende dannadan naraščajo. Opozarjamo na subskripcijo pred vsem slovenske trgovske kroge s pripombo, da naj prav hitro subskribirajo, ker je pričakovati, da bodo delnice prav kmalu vse oddane. Omenjamo le še, da imajo delničarji predpravo in dobe na dve stari delnici po eno novo. Subskribira se lahko v to-varniški pisarni v Ljubljani na Martinovi cesti ali pa v kolikor pridejo naši kraji v poštev v Ljub-ljanski kreditni banki in nje podružnicah, pri podružnicah Živnostenske banke in Osrednje banke čeških hranilnic.

Prevzela sta hotel „Triglav“ na Jesenicah gg. Lovro in Marica Humer. Istotam bo danes zvečer otvoritveni koncert, na katerem svira tam-buraški sokolski zbor.

Družba sv. Cirila in Metoda je založila prav lepe in originalne velikonočne razglednice. Pričakujemo prav mnogo naročil!

„Slovenec“ dela reklamo za družbo sv. Cirila in Metoda s svojo „Cirilmetodarijo“. Omizje pri „Belem volku“ v Ljubljani je vplačalo 3. pokro-viteljnino družbi vsled „Slovenčevega“ nesramnega napada. — G. Pikel iz Postojne je poslal družbi 23 K — naročnine na „Slovenec“, ker ga ni hotel več sprejeti radi nesramnega članka „Cirilmetoda-rije“. — G. F. J., nadučitelj, je poslal K 5 — v pohleven odgovor slovenskemu Efi-jaltu. Bog od-pusti jim, saj ne vedo, kaj delajo. — G. Lavoslav Bučar v Kostanjevici je nabral, oziroma sam da-rovat K 10 — kot odgovor na nesramni napad v „Slovincu“ dne 7/2. t. l. na našo dično družbo, ki je edina narodna organizacija na Slovenskem. — Družbi prihajajo pozivi, naj založi narodni kolek <7/2>. Živeli, zavedni rodoljubi!

Občinske volitve v Stari Loki se vrše dne 10. in 11. marca t. l.

Brezsrčno postopanje. Naročnik našega lista iz Kranjske okolice nam poroča: Pred nekaj meseci, ko so različni astronomi in vsevedži napovedovali hudo ali mile zimo, se je pojavila v našem kraju ostudna bolezen — pasja steklina. To nalezljivo, posebno ljudem nevarno bolezen omejiti, tem težavnejše jo je popolnoma zatreti — ni baš lahko delo. V to poklicani so v prvi vrsti pač zato nastavljeni organi, pred vsem živinozdravniki, katerih dolžnost je vestno in temeljito raziskavati, katera žival je pršla v dotiko z obolelo, oziroma steklo, in se prepričati natančno po verodostojnih očitvidcih, li odgovarjajo njihove izjave tudi resnici. To nelahko nalogo je imel tudi naš tukajšnji živinozdravnik, kateremu ne odrekamo, da mi postopal dovolj »diensteifrig«. Toda mi laiki presojamo vse le s človeškega stališča. Kaj to, če jadrkuje ta ali oni po svojem zvestem, četudi nedolžno padlem psu, kaj to, če imajo tatinski uzmoiviči prosteje polje, kaj to, če so mošnje občinskih blagajen malo olajšane in konečno — malo več ali malo manj psov, vsaj se itak preveč plode te štirinožne mrcine. »Puf, puf« je pokalo vprek in uboge pasje pare so romale — žive ali mrtve v konjederčev moderno urejen kurnik — spodaj mrtvi — zgoraj živi ali obratno, kajti ti repati obsojenci te novodobne menažerije so imeli le strogega sodnika — pa nikakega zagovornika. V pred dvema letoma uveljavljenem pasjem kontumacu popaden je bil in vsled tega tudi naznanjen — pes tedanjega strogega sodnika in čuje! sodnik lastnega psa je prizanesel popadenemu in oklanemu svojemu psu, ter ga velikodušno poslal — v Hrastje (priče na razpolago). Le tega nihče ne ve, nihče ne zna, kam in kako je ta izjemno pomaloščena žival izginila.

Z Gorenjakega. Zadnji čas se po raznih slovenskih časnikih ponuja iz Galicije meso, in sicer: 10 funtov za 360 K. V resnici ga je pa le 330 kg čistega. Kilogram stare potemtakem K 141. Zraven računa zabojček 1 K. Vrhutega je meso skoro neužitno. Torej, ljudstvo, pozor!

Gojenci v otroškem vrtnu družbe sv. Cirila in Metoda na Jesenicah ljubijo ta zavod. Z geslom: Bog živi družbo sv. Cirila in Metoda! so nabrali 24 K 4 v in darovali: Hauptman Ljub. 4 K, Pavlič Janezek 2 K 10 v, Gorjanc Mak., Grom Ivan, Globočnik Loj., Podpac Marta, Rabič Tinček, Hafner Milka, Sitar Milica, Repe Vikt. Bizjak Lojz., Valentič K. a 1 K, Rabič Ang. 80 v, Solar Franci 80 v, Kranjc M. 40 v, Bleš And. 50 v, Pucelj Jul. 46 v, Eržen Micka 44 v, Zima Suz. 30 v, Morič Nace 26 v, Pavtar Ivanka 24 v, Zupan Ang. 40 v, Pucelj Pepca, Paenica Fr., Balog L., Pavlin Ivanka, Demšar Fr., Demšar Cilka, Pavlin Zor., Tancar R., Sišek Pepca, Otorepec Mimi, a 20 v, Pogačnik Nande 14 v, Čufer T., Ozabnik Sl., Lagerholz St., a 10 v. To je odgovor »Slovenčev« Cirilmetodariji? Lapidus clamabunt... Živela rodoljubna mladež na Jesenicah!

»Grazer Tagblatt« v odgovor. Z Jesenic se piše: Velika je nemška nadutost in zarobljenost. Mislijo pač, da se mora vse ukloniti njihovi predrznosti in nesramnosti. Če pa kaj ne morejo doseči, se poslužijo še drugih podlih sredstev: denuncirajo, pa kličejo vse oblasti na pomoč. Tako so v eni svojih zadnjih neslavnih »Deutsche Stimmen aus Krain, Triest und Küstenland« klicali na pomoč državnega pravdnika, naj konfiscira »Slovenski Narod« radi vsake notice, ki se suče okoli tega »Edelvolka« in to radi nedolžne notice z Jesenic, v kateri se blagohotno svetuje jeseniškemu postajenačelniku, naj odstrani izvajajočo tablo nemškega planinskega društva. Da smo od sile tolerantni in da se držimo postavnih določb, priča gotovo to, da puščamo vse table nemškega planinskega društva popolnoma v miru, n. pr. one, ki značijo pot na Golico i. t. d. Nam ni treba sile. Radovedni pa smo, kaj bi »Grazer Tagblatt« pisal, če bi n. pr. v Gradcu in po nemških krajih razoblašalo slovensko planinsko društvo svoje table, služeče tujskemu prometu? In ko bi bila slovenska tabla tako izzivajoče izpostavljena, kot je nemška na jeseniškem, vemo, da bi niti pol ure — a, kje je to mogoče — ne visela. Vemo, da ni nemštvu prav, da smo se začeli malo intenzivneje zanimati za razmere na jeseniškem kolodvoru. Povemo vam pa, pazili bomo na vsako malenkost, da pride na dan in v javnost. Ne bomo se pa borili ne s silo, ne proti posameznim osebam, ampak proti celemu režimu, proti celi upravi, katere edini namen je, germanizirati vse docela in ubiti sleherno slovensko besedo. Nam je vseeno, ali so tako neznačne osebe, kakor Luckmann, Cauch, Kovatsch in vsi slični, tu ali ne, zahtevamo le popolno objektivnost od strani vodstva, da nas njega uslužbenci ne žalijo s provociranjem in da se preneha z germaniziranjem. Za vse to delamo odgovornega postajenačelnika in z njim bomo obračunali, pa vse postavno. — Vemo, da je izšel oni poziv na državno pravdnštvo od strani nemškega, ali bolje rečeno, nemčurskega železniskega uradništva, ker ti so najzagrizenejši nositelji vsega hajljanja. V tovarni je vseeno, res so uradniki nemčurji, a to le radi tega, ker je uprava tovarne v nemških rokah. Če bi imeli Culukafri nje vodstvo v rokah, postali bi tudi uradniki naj-

vnetejši nositelji culukafriških nazorov. Torej v prvi vrsti imamo opraviti s kolodvorom in bomo z njim obračunali, pa vse v mejah postave.

La Čolomje (okraj brdski). Nek revček se v zadnjem »Domeljubu« širokousti ter zapostavlja naš list »Gorenjca«. Počakaj ti, nepridiprav in zvesti hlapec najbolj lažjivega lista »Lažljuba«; sramuj se, ker si tako lahkomišljen; rajši pomisli, da živiš od nas kmetov — faranov. — Za danes te samo toliko opomnimo, drugo bo pa drugače.

Umrli je v Kranjski gori posestnik in bivši lesni trgovec Janez Jakelj v 83. letu starosti. P. v m.!

Svojo mater udaril. Delavec Anton Peterman v Žerovnici črtil svojo mater in slabo z njo postopa. Neko dopoldne je prišel malo pijan domov, nakar je svojo mater tako po ustih udaril, da ji je izbil zob. Obsojen je bil pri deželni sodnji na 3 mesece ječe.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca januarja 1910 l. sledeči promet: I. Prejemki: a) Redni prejemki: b) 1.) Prispevki nabiralnikov 1.805 K 97 v. 2.) Prispevki podružnic i. s. Kranjska 2.325 K 80 v, Stajerska 1.396 K 28 v, Koroska —, Primorska 931 K, skupaj 4.653 K 8 v. c) Razni prispevki t. j. darila, skupilo za družb. blago i. t. d. 10 144 K 88 v, skupaj 16.603 K 93 v. d) Izredni prejemki: Prispevki za obrambeni sklad 4.605 K 24 v, skupaj 21.209 K 17 v. II. Izdatki: a) Redni izdatki: plača, podpore, poravnani raznih računov i. t. d. 12.440 K 14 v, b) Izredni izdatki: plodonosna naložitev: volila 1.) g. Dekleva na glavnico 1.000 K, 2.) prispevkov obrambnega sklada v času od 31. decembra 1909 do vključno 25. januarja 1910 3.573 K 23 v, skupaj 17.013 K 37 v. I. Prejemki 21.209 K 17 v, II. Izdatki 17.013 K 37 v. Torej prebitok 4.195 K 80 v.

17 Slovencev ponesrečilo v Ameriki. Povodom razstrelbe v premogovnem rovu Colorado Fuel & Iron Co. v Primeru je bilo dne 3. t. m. ubitih 17 naših rojakov. Njihov pogreb je bil veličasten. Iz Puebla je prišlo slovensko pevsko društvo »Prešeren«, katero je zapelo na slovenskih grobovih par nagrobnic. Mesto Trinidad je praznovalo v čast pokojnikom. Vse trgovine so bile zaprte in črne zastave so visele v mestu. Trupla so najprej prinesli v cerkev sv. Trojice in od tam na pokopališče. Naše rojake so peljali na treh črno in belo okrašenih vozovih, katerim so sledili peš naši rojaki in drugo občinstvo, kajti vse je hitelo na pokopališče. Tu so se nudili srce pretresujoči prizori. Slovenski duhoven iz Pueblo, Colo., je blagoslovil vsakega mrtveca poseboj in potem so vseh 17 slovenskih žrtev položili v tri skupne grobove, in sicer v prvega sedem, v drugega šest in v tretjega štiri. Po cerkvenih opravilih nad grobovi je govoril zastopnik avstriskega konzulata iz Denverja, Colo., J. Goričar, in sicer v slovenskem jeziku, kot zastopnik domovine pokojnikov. Končno je v imenu konzulata položil na slovenske grobove krasen venec. Njemu so sledili potem še drugi govorniki. Krasen venec so položili na slovenske grobove tudi sobratje slovenske organizacije S. D. P. Z., katera Zveza je zgubila povodom katastrofe 12 svojih članov. Na očesih vseh navzočih ljudi brez izjeme je bilo opaziti solze, kajti prizori, ko so vdove jokale za svojimi možmi, sestre za brati, so bili tako pretresujoči, da jih ne more nihče, ki je bil navzoč pozabiti. Angleško časopisje v Coloradu še vedno razpravlja o vzrokih nesreče, vendar se pa dosedaj še ni dalo dognati, kaj je pravi vzrok nesreči. V kolikor je znano, je ponesrečilo 45 podanikov naše monarhije, med temi 30 Slovencev. Izmed ponesrečencev navajamo sledeča imena: Z Gorenjskega: 24 let stari Fran Žacar iz Bistrice pri Kamniku, neoženjen; Alojzij Lanišek, 23 let star, neoženjen, doma iz Bistrice pri Kamniku; Ivan Kosirok, 27 let star, doma iz Lahovič, ostavlja v Primeru vdovo in devet let starega otroka; Ivan Lipar, 29 let star, neoženjen, iz Lahovič; Lovro Jerič, star 25 let, iz Klanca pri Kamniku; Josip Pibernik, star 25 let, s Primskovega pri Kranju, ostavlja ženo; Fran Krt, star 33 let, neoženjen, s Primskovega pri Kranju; Ivan Slanovič, star 23 let, iz Lahovič; Anton Kern, star 46 let, z Brega pri Kamniku; Anton Bergant iz Štefanje gore pri Kranju; Martin Dobovšek, star 23 let, doma iz Sidraša pri Kamniku; Fran Omers, star 29 let, neoženjen, doma iz Komende; G. Zajc, doma iz Kamnika, ostavlja ženo in otroka.

Dobro jutro! je običajni jutrnji pozdrav. Izkušnja nas uči, da pretek prvih dnevnih ur odločuje razpoloženje celega dne. Zategadelj je važno, da zajutrujemo, kar nam dobro tekne in ne razburja. Vsak zjutraj najrajši pije svojo kavo. Ta pa ima le tedaj slasten okus in ne razburja živcev, ako je narejena iz Kathreiner Kneipp-sladne kave. To uvažuje skrbna gospodinja in da se obvaruje manjvrednih izdelkov, zahteva pri nakupu ne samo »sadno kavo«, ampak pristen Kathreiner.

Jeli mogoče? Župnik Fr. Kralj v Doberniču je mož, o katerem so nam njegovi farani že večkrat poslali različne pritožbe, ki pa smo jih metali v koš, ker nas take stvari ne zanimajo. Te dni pa smo prejeli poročilo, glede katerega moramo

že zahtevati pojasnila. Poroča se nam, da je župnik Kralj dne 20. svečana, ko je ljudstvo v cerkvi križev pot molilo, hodil po cerkvi z revolverjem v roki ter pretil mladeničem in dekletom, pa tudi raznim možem, da vsakega ustrelji, kdor se mu ne umakne in dalje, da je neko deklico Cecilijo Kaplan iz Vrbovca, ki ni hotela povedati svojega imena iz cerkve izgnal. Nam se zdi to naravnost neverjetno, da bi župnik z revolverjem hodil po cerkvi in grozil ljudem s smrtjo — kajti tak človek ne more biti zdrave pameti. A ker so v poslanem nam poročilu navedene tudi priče, je namani, kar se more zahtevati, da se stvar pojasni.

Rabljenje poštnih znamke dobivajo v družbi sv. Cirila in Metoda vedno več prijateljev, takih, ki jih darujejo in takih, ki jih kupujejo. Nekateri teh pošiljatev so naravnost dokument strogo rednega darovalca, ker so čuda lepo sortirane. Sicer nimamo navade, da bi te vrste darove, oziroma darovalce redno in imenoma izkazovali, — prav mnogim bi to tudi všeč ne bilo. — omeniti pa moramo zahvalno g. Fr. Ratana, kontorista v Ljubljani, ki je daroval družbi cel svoj album znamk. Hvala!

Klerikalci pri volitvah. V Brnu na Moravskem se je govorilo v deželnem zboru o priključitvi ovrženja klerikalca Holka o klerikalnem vplivanju in o klerikalnih sleparijah pri zadnjih volitvah. Proti izvolitvi klerikalca Holka je bil vložen protest. Dognalo se je sleparstvo in podkupovanje glasov s pivom. Poslanec dr. Loifert je predlagal sledečo resolucijo: Pozivlja se visoko vlado, da zabranjuje z vsemi zakonitimi sredstvi zlorabo verske veronauka in cerkvenih uprav posebno pa zlorabo priznane politične in volilne namene. Ta resolucija je bila sprejeta z velike večino. Proti so glasovali samo klerikalci in veleposestniki. Klerikalci so pač posejdeni, z denarjem in strahovi, namalajimi strahovi o peklju, o večnih kaznih zmagujejo.

Zakaj podpiramo domačo industrijo? Industrija se vedno bolj širi, vedno nove tovarne vstajajo tam, kjer pred leti niso še nič vedeli o njih. In s tovarnami prihajajo delavci, rokodelci, obrtniki itd. Okoli vsake tovarne se postavi napravi cela delavska kolonija, raste in se veča. Vsaka tovarna pomenja v normalnih razmerah izvir blagostanja za ono kolonijo. In delavstvo samo je zainteresirano na tem, da podjetje dobro prospera, tem več imajo od tega v prvi vrsti delavci in po delavcih drugi sloji. Če torej podpiramo domačo podjetja, preprečimo s tem, da naš denar ne gre v tujino, temveč da ostane doma. Iz tega vidika priporočamo tudi med dr. Kolinsko tovarno za kavirne primesi, ki je edino domače podjetje te vrste. Naš denar naj ostane doma in naj ne roma v nenasitno in nevhvalno tujino!

Vseslovanski časnikaraki shod v Sofiji. V Sofiji se je osnoval krajevni pripravljatelj odbor za vseslov. časnikarski shod. Odbor skrbi za finančno stran shoda.

Hrvatje v Ameriki. V Ameriki živi danes mnogo Hrvatov. Posebno kruti hrvatski ban, baron Rauch je imel na vesti, da so tako zapustili Hrvatje svojo domovino. Ti ameriški Hrvatje želijo izdajati v Ameriki list »Svobodna tribuna«. List je, kakor kaže ime, svobodomiseln in ni namenjen le Hrvatom in Srbom, ampak tudi drugim Slovanom. Postavili so si še poseben cilj: združevati Slované.

Najstarejše društvo na svetu je Bokijska Mornarica v Kotoru. To društvo je bilo ustanovljeno leta 809, meseca septembra. Staro je torej še več kot 1100 let.

Stari ljudje. V Parizu so štiri osebe, ki so stare po 100 let. 17 moških in 78 žensk pa živi v tem mestu, ki so stari tudi še po 99 let. 542 ljudi pa je takih, ki štejejo še čez 95 let, 90letnih pa je tam nad deset tisoč.

Na Francoskem je civilno sodišče v Remsu obsodilo kardinala Lucona, da mora plačati učitelski zvezi 500 frankov odškodnine, ker je podpisal pismo francoskih škofov, s katerim se je katoličanom prepovedala raba nekaterih knjig v javnih šolah.

Snežen plaz. V severoamerikanski državi Idaho je zasul snežni plaz kraj Mase z vsemi prebivalci. Plaz je pridrl s hribov s takim hrupom, da ga je bilo slisati več ur daleč. Zasul je popolnoma kraj Mase s prilično 100 prebivalci in 50 delavci Northern-Pacific železnice, ki so spali v železnških vozovih na postaji. Ko so v mestecu Wallace zvedeli za nesrečo, so začeli zvoniti z vsemi zvonovi in klicati prebivalce na pomoč. Ko so ti došli v Mase, so videli, da je vsa dolina 2 km na dolgo zasuta s snegom, pečnami in drevesjem. Plaz je uničil vse hiše, postaje in železniške vozove. Prebivalci so ravno vsi spali. Reševalno delo je bilo sila težavno, vendar pa so rešili 25 oseb iz razvalin. Koliko je mrtvecev, se še ni dognalo.

Stroški rusko-japonske vojne. Japonska je izdala natančne podatke o izgubah na ruski in japonski strani. Rusi so imeli 1.365.000 vojakov, Japonci in drugih tamošnjih bojnih pokrajinskih Japonci pa 1.600.000 mož. Dejanski se je bojev udeleževalo samo 500.000 Rusov in 540.000 Japoncev. Mrtvih je bilo na ruski strani 313.000, pri Japoncih pa 392.000 mož. Stroški za vojno so znašali pri Rusih vsled dolgega transporta mnogo več kot pri Japoncih, namreč 46 milijard, dočim je Japonci stala vojska samo 3-6 milijard.

Prva hranilnica in posojilnica v Avstriji še ni tako stara, kakor bi si kdo mislil. Ustanovljena je bila leta 1819 (4. oktobra) na Dunaju. Ustanovniki so položili 8000 goldinarjev, kateri denar je jamčil nalagatelj denarja. Danes je vloženih v tej hranilnici 516 milijonov.

Koliko gledališč je v Italiji? Iz zanimive tozadevne razprave grofa Grabinkega posnemamo, da je v Italiji sedaj 1517 gledališč. V Italiji ni mesta brez gledališča, celo Arzone v bergamaskem okraju, ki je gnezdo s 450 prebivalci, pa ima svoje gledališče. Camponogona na Beneškem ima 350 prebivalcev pa ima Garibaldijevo gledališče, kjer se igra, pleše in poje. Največje gledališče je v Milanu, po imenu Scala; gre v njega 3500 oseb. Sila mnogo gledališč nosi ime katerega slavnega politika ali glasbenika: najpogostejša so Garibaldi, Verdi, Viktor Emanuel, Umberto in Rossi gledališča.

Prepovedan zakon. V Ašl:nu sta se našli srca učitelja in učiteljice, ki sta hotela skleniti »zvezo za življenje«. V kraju samem so jima bili vsi jako naklonjeni in šolski vodja je priporočal prošnjo za zakon okrajnemu šolskemu svetu. Večina svetovalcev je glasovala za prošnjo, le župnik in neki posestnik sta našla zadržek. Okrajni šolski nadzornik dr. Tumirz je priporočal, da se da obema dovoljenje za zakon. Sedaj se pa začno goditi čudeži: Deželni šolski svet je šel preko nadučitelja, okrajni šolski svet preko okrajnega šolskega nadzornika in deželnega nadzornika in je prošnjo odklonil, na drugi strani je pa velel okrajnemu šolskemu svetu naj poiščejo za učiteljico — drugo službeno mesto!

Pozor!

Izšla je knjižica „Cerkovne pristojbine ali štolnina“ z dodatkom „Kako se določa kongrua?“ Cena 30 vin.; po pošti 40 vin. Dobi se v tiskarni Iv. Pr. Lampreta v Kranju.

Kdor se hoče poučiti o cerkvenih pristojbinah, naj seže po tej knjižici!

KINEMATOGRAF!

V dvorani hotela „Nova Pošta“ v Kranju.

Vsako soboto nov spored.

Od 5. do 11. marca:

Med.

(Naravno.)

Sodba božja.

Senzacijska drama Romaina Coolusa, ki jo predstavlja znameniti policijski pes „Dick“.

Umorjenčevo oko.

Senzacionalna drama absolutne novosti.

Karlovo plačilo.

(Smešno.)

Vse natančneje povedo dnevni lepaki.

Skoz 20 let se je obnesla

Kathreiner Kneipp-sladna kava v vsaki družini vedno kot najizvirnejši pridavek k bobovi kavi in kot njen nadomestek, kjer je bobova kava usled njenega razburjajočega vpliva zabranjena. Za otroke ni zdravejše kavine pijače kot je čist Kathreiner.

Otroci uspevajo krasno.

Pa kaj se to pravi,
Če trebih boli?
Pri pametni glavi:

zavžij!

Krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2'40.
Kabinetna kakovost „ 4'80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Franz Omerša v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in železnico blago, vilje kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnato, detelje, lucerne, in domače.

Št. 87.

Vabilo

69

na

IX. redni letni občni zbor

okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki

registrirana zadruga z neomejeno zavezo ki se bo vršil

v petek, dne 11. marca 1910

ob 5. uri zvečer

v tukajšnji mestni dvorani.

SPORED:

1. Potrjenje računskega zaključka za leto 1909.
2. Privoljenje remuneracije načelstva.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Izvolitev načelstva in računskih pregledovalcev.
5. Razni predlogi.

Opomba. V slučaju, da bi ob določeni uri ne bil zastopan predpisani del vplačanih deležev, se obenem razpiše drug občni zbor isti dan, pol ure pozneje, kateri sme v smislu prvega odstavka § 35. zadrugnih pravil brezpogojno sklepati.

V Škofji Loki, dne 28. februarja 1910.

Načelstvo.

Išče se

k mladima zakoncema priletna ženska ali varuhinja.
Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 68 3-2

Lepa hišna oprava

in druge reči, med tem skoraj nov voziček za otroke se ceno proda v I. nadstropju hišne št. 163 v Kranju.

G. Tönnies

v Ljubljani 52-44 89

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna priporoča kot posebno kake in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

5 kg žgane kave

franko na vsako postajo

41 10-5

za kilogram

Brasil-mešanice, jako dobre K 3'—
Zajutrek-Melange, fini okus 3'40
Central, nežne, fine 3'60
Karlsbader-Melange, močne, fin aroma . . 4'—
Dunajske Arabia-Spezialitete, jako priljubljene mešanice 4'40

razpošilja po povzratju

„Arabia“, import kave in čaja
Dunaj III/2, Untere Vladutkgasse Nr. 35.

Kavarne, restavrant, inštituti, zavodi dobe prednostno ponudbo

† Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalci ga pri meša krmu vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12—36

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Nikoli več!

ne menjam z mojim milom, odkar imam v rabi Bergmannove „Steckenpferd“-li-ljino mlečno milo (Znamka „Steckenpferd“) od tvrdke Bergmann in Ko. Tešin ob L., ker je edino to milo najbolj učinkujoče vseh medicinskih mil proti solčnim pegam, kakor tudi v dosego lepega, mehkega in nežnega tainta. Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfimerijami i. t. d.

55 40-4

Priložnostni nakup.

Umetni mlin. • • Žaga. • • Kovačnica.

Mlin je sezidan po najnovejšem sistemu, jako dobro opravljen, brez konkurence in ima dela v izobilju. Žaga je opremljena s cirkularnimi in drugimi žagami. Kovačnica ima vse orodje in stroje. Zraven spadajo tudi travniki, njive in vrtovi.

Prodaja jako vredno radi rodbinskih razmer.

Vpraša naj se pri

251 20-20

Josipu Kremser, posestniku umetnega mlina, Lavamünd, Lavantinska dolina,

Koroško. — Dopise se prosi v nemškem jeziku.

Srednje kmečko posestvo

na Gorenjskem se želi kupiti. 62 4—3

Ponudbe na upravnishvo „Gorenjca“.

Odda se

lepo stanovanje

z najlepšim razgledom, s kuhinjo, shrambo in 3 sobami v hiši št. 26 67 3-2

„pri Jeleni“.

V album zabrezniskim faranom.

Resnici na ljubo in v blagoh tno pomirjenje razžaljenih binave-v prijem javno, da jaz gospoda Tomaža Potočnika, tukajšnjega župnika, nisem oklofutal in da je vse besedičenje, ki se širi po fari, ostudna laž, kakor je izmišljeno, da sem jaz na katerikoli način kaj v zvezi s članki, priobčenimi v „Gorenjcu“ zaradi volitve brezniškega župana. Res pa je, da sem in bom najstrožje obsojal vsako zahrbtno obrekovanje čez dekleta, ki v veliko žalost zabrezniskim svetnicam niso v Marijini družbi; res pa ni, da bi jim jaz pristop k tej družbi odsvetoval, ker za vse, kar se blede v plitvih butičkah zabrezniskih devic, se nisem nikdar brigal. Toda ne zaradi njih in ne zaradi podlih pisem brez podpisa, ki sem jih prejel te dni — vse te besede, temveč iz primerne spoštovanja do gospoda župnika, ki mi je bil ves čas mojega bivanja v Zabreznici človek, s katerim sem imel prav toliko opravka, kot z vami, ponižne ovčice doline šentflorjanske, ki mi boste večni vzor bogaboječih kristjanov. Če pa še čuti kdo tako reničao razžaljenega, kot se glasi v vaših nesramnih pismih, naj pomisli, da je modri Bog ustvaril poleg blatne Zabreznice tudi c. kr. sodnijo, kamor pride rad na odgovor tudi vam, ki vas čislam danes s tako suženjsko ponižnostjo, da ne obrišem ob vas prahu svojih čevljev. Kar pa se tiče mojega politič-

nega mišljenja, vam moram ostati odgovor dolžan, ker povedal sem vam že, da je to umazan „kšeft“, posebno ako ga kdo tako zlorablja, kakor Zabreznici, ki molite kakor kak menih in se pridušate kakor kat Tomine!

Tako ste torej kuhali zame slano juho in jaz sem jo zabelil; želim vam samo še dober tek — vse drugo pa prepuščam vam, ki ste mi tako pri sreč, da ostanem nekaj časa še gotovo med vami!

S tem sem odgovoril enkrat za vedno!

Josip Premk.

Spretni predpredilniški mojster (Fleiermeister)

dalje 2 Selfaktor-predilca in prisukalca, nekaj predpredilk (Fleierinnen, Streckerinnen) in drugo esobje isše velika pavolna in Mako-predilnica v južni Nemčiji. Stalno delo. Visoke mezde. Cena stanovanja in živila. Dobre šole. Obširne prijave pod šifro 64 3—2

S. C. 1635 na Rudolf Mosse, Augsburg (Bavarsko).

Pivovarna zadruga gostilničarjev alpskih dežel v Lescah

registr. zadruga z omejeno zavezo

vabi gostilničarje, da pristopijo k njej kot člani.

Ta pivovarna je izven kartela

zato ji je omogočeno postreči svojim p. n. odjemalcem s kar najnižjimi cenami in pogoji. Pivovarna je najmoderneje opremljena in pod večšim vodstvom, zato ji je mogoče najhitreje in najtočneje izvršiti vsa naročila. Ker se vrši še ta mesec

občni zbor

te zadruga, naj p. n. gostilničarji ne odlašajo, da pristopijo čim preje, ker potem se že lahko udeleže občnega zbora. Vse podrobnosti se izvedo rade volje ustno ali pismeno v pisarni.

70 3—1

Raznovrstno blago za ženske in moške obleke, pa tudi že narejene obleke za otroke in odrasle prodaja v veliki izberi po zelo nizkih cenah

63 3—3

novoustanovljena trgovina
J. PFEIFER („pri Fajfarju“)
v Kranju (poleg Jahačeve gostilne).

Velika izber klobukov!

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo.

je oni, o katerem pravi znani in odlični kemik milne industrije, gospod dr. K. DEITE v Berlinu, da ima veliko pralno moč,

večjo nego milo ali milo in soda ne da bi kvaril perilo. 32 14-6

Minlos pralni prašek je torej najboljši

kar se more rabiti za pranje perila, varuje v največji meri perilo, je poceni in daje

bliščečo beloto ter je popolnoma brez duha.

Zavitek 1/2 kg stane samo 30 vin. Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnim blagom in milom.

Na debelo!

L. Minlos, Dunaj, I. Mülkerbastel 3.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

42 52-6
dobi se
v
lekarni
Štebrik

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 49 52-5

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Glinaste peči

138 52-88

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

212

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-26

Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

Odlikovani 1909 na razstavah v Londonu in v Parizu s prvim darilom: častno diplomu, velikim zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej trdki in postal bo stalen naročnik. 86 52-52

Vina

štajerska, dolenska, goriška, vipavska, istrijanska, dalmatinska, jamčeno pristna

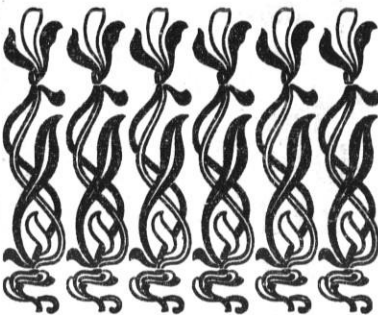
ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-14

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

209 52-28

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus
urar v Kranju

Ravnokar je izšel velik cenik z najlepšimi novostmi, katerega na željo pošiljam vsakomur brezplačno

Ustanovljeno leta 1885.

Martinova cesta 20

Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova oesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-82

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vilo. Speeljaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

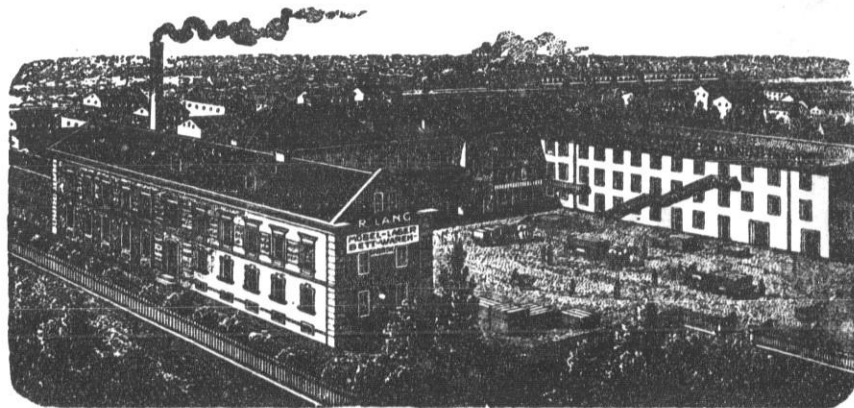
Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalnik, miza, stensko ogledalo.

Speeljaliteta v novostnih balah. Veliki prostori, pri-tileno in v l. nad-stropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Uradni prostori: Šelenburgova ulica
(pri „Maliču“).

Vplačani déleži K 101.880.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plača zadruga sama.

Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico.

Daje posojila na najrazličnejše načine.

Ravnotam

Menjalnice: Zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke i. t. d. Nakazila v Ameriko

Eskomptira trgovske menice.

Preskrbuje vnovčenje menice, nakaznic, dokumentov i. t. d. na vsa tu- in inozemska tržišča.

Izdaja izkaznice. 10 12—8

Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pismeno v zadrugi pisarni.

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12. ter popoldne od 3. do 5.

5500

notarsko over. izpričeval zdravnikov in privatnikov dokazuje, da odstranjujejo

Kaiserjeve 58 24—3

prsne karamele

s tremi jelkami

kašelj

hripavost, zasliženost, katar, krčeviti in hripavi kašelj najbolje. Zavoj 20 in 40 vin. :: Doza 60 vin. Dobi se pri H. Roblek, lekarna, Tržič.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Špecialiteta:

76 52-51

valjični zastori (Rollbalken).

Atelje za zobe O. Seydl

ni več v Kranju

od sedaj nadalje samo v

Ljubljani

Stritarjeva ulica 7.

Konc. zobotehnični atelje

O. Seydl

44 52—9

Šolske potrebščine

vseh vrst priporočila po najnižjih cenah galanterijska in modna trgovina

Anton Adamič

galanterijska in modna trgovina

43 13—6

KRANJ :: Glavni trg.

Posebno ugodne cene
za dijake!

Klobuke, čepice, srajce, kravate, ovratnike, zapestnice, naramnice, nogavice, žepne robce, glavnike, denarnice, mila in drugo toaletno blago, krtače, torbice i. t. d.

Telovadni čevlji v veliki izbiri!

:: Cene znatno nizke! ::
Postrežba točna in solidna!

Na debelo in drobno!

Edini
zobozdravniški
in zobotehniški
atelje
u Kranju dr. Eduard
Globočnik
v isti hiši, kjer je lekarna.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekaj urah, začasna popravila takoj. Vsa tehnična dela oskrbuje preizkušen zobotehnik, Solidno delo.

Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah. 220 52—26

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

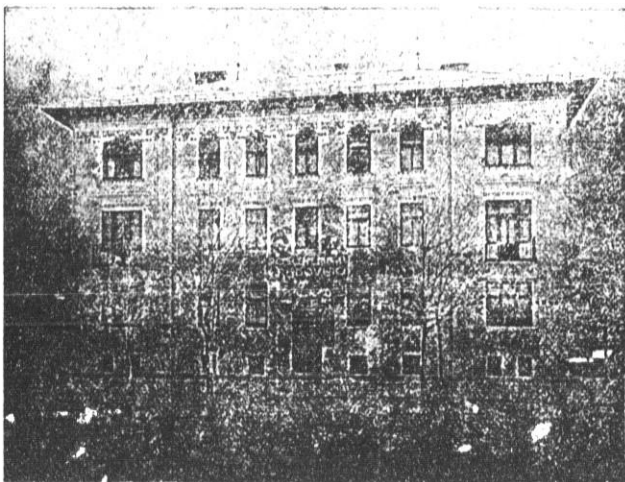
4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po $5\frac{1}{4}\%$ ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6% :: Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

192—31

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne in od

2.—6. ure pop. izvzemši nedelje in praznike.

Poštno-branilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.